

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔՈՒԷՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻՆ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

ՔԵՄՓ ՏԵՅՎԻՏԻ ՄԱՐԱԹՈՆ ՎԵՐԱԺՈՂՈՎԸ ՁԱԽՈՂԵՑԱԻ

Քեմփ Տեյվիտի մարտն վեհաժողովը երկվ ձախողութան մատուցում էր կու շարք տեսած բանակցություններ էտը:

Իսրայելացի եւ պաղեստինցի պաշտօնատարներ յայտնեցին, որ վեհաժողովը ձախողեցաւ, որովհետեւ պաղեստինցիները իրենց կարծի կեցուածքը չմեղմացուցին Երուսաղէմի եւ այլ հարցերու պարագային:

Պաղեստինցի պաշտօնատար մը, իր կարգին, ըսաւ, որ պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եսսեր Արաֆատը նամակ մը յղած է Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պիլ Բիլլորին:

Էլիւորը՝ յուսախար:

ըսելով, որ բանակցութիւնները շարունակելը անհնար է, բացի եթէ Ուաշինգթոն նոր առաջարկներ չբերէ Երուսաղէմի հարցով:

Լաւատեղեակ աղբիւրներ ըսին, որ բանակցութիւնները անելի մատնուած են, երբ իսրայելացիք մերժած են թուղթի վրայ արձանագրել, որ կ'ընդունին Արեւելեան Երուսաղէմի վրայ գերիշխանութիւնը բաժնեկցիլ պաղեստինցիներուն հետ: Ասոր դիմաց պաղեստինեան կողմը կարծ-

ցուցի, որ իսրայելացիները եւ պաղեստինցիները պիտի չկարենան համաձայնութիւն մը կնքել:

Էլիւորըն անհրաժեշտ նկատեց, որ կողմերը չյուսահատին, շարունակեն ճիգերը խաղաղութեան հասնելու համար: Ան ըսաւ, որ պաղեստինցիները եւ իսրայելացիները կողք կողքի ապրելու ձախտագիրը ունին:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Էլիւորըն, Արաֆատ եւ Պարաթ իրապարկեցին միացեալ հանդիպարութիւն մը, որուն մէջ յայտնեցին, որ Քեմփ Տեյվիտի բանակցութիւնները անհաջողացաւ էին մանրամասնութիւններու եւ տարողութեան իմաստով:

Հաղորդագրութիւնը նշեց, որ հակառակ վեհաժողովի ձախողութեան, Արաֆատ եւ Պարաթ համաձայնած են

ՄԻԱՑԵԱԼ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Էլիւորըն, Արաֆատ եւ Պարաթ իրապարկեցին միացեալ հանդիպարութիւն մը, որուն մէջ յայտնեցին, որ Քեմփ Տեյվիտի բանակցութիւնները անհաջողացաւ էին մանրամասնութիւններու եւ տարողութեան իմաստով:

Հաղորդագրութիւնը նշեց, որ հակառակ վեհաժողովի ձախողութեան, Արաֆատ եւ Պարաթ համաձայնած են

բոլոր հայցերուն գծով լուծումներ գտնելու ճիգերը շարունակել:

ՊԱՂԵՍՏԻՆՑԻ ԳԱՂՈՐԴԱԿԱՆՆԵՐ Կ'ՈՒՋԵՆ ՎԵՐԱԿԱՆԱՆ

Պաղեստինցի գաղթականներ յայտարարեցին, որ պիտի մերժեն Իսրայելի հետ խաղաղութեան որեւէ համաձայնագիր, որ վերադարձի իրաւունք չի տար իրենց: Գաղթականները կը սպառնան հակադարձել եթէ իրենց պահանջը չիրականանայ:

Գաղթականները կ'ըսեն, որ Արաֆատ միլիոնաւոր թշնամիներ պիտի ունենայ, եթէ պաղեստինցի ղեկավարը պիշի իրենց տունդարձի իրաւունքը: Գաղթականները կ'ըսեն նաեւ, որ Իսրայելի հատուցումը որքանալ մեծ ըլլայ, չի կրնար փոխարինել իրենց տուններն ու հողերը:

Շարք՝ Էջ 10

ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻ ՔՈՒՇԵՒ ՀԵՏ

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սերժ Սարգսեան Ուաշինգթոնի մէջ տեսակցութիւն ունեցաւ իր ամերիկացի պաշտօնակից Ուիլիամ Քոհլնի հետ՝ աւարտին համաձայնագիր մը ստորագրելով գանդուածային ընթացքով գնդերու տարածման կապակցութեամբ:

Փենթագոնի մէջ կայացած հանդիպումէն ետք, Քոհլն ընդգծեց նշանակութիւնը ստորագրուած փաստաթուղթին, որուն բերումով, Հայաստան պիտի կարենայ բարելաւել իր մարտային ու սահմանային հսկողութիւնը, գոյնջու համար գանդուածային գնդերու ապօրինի շրջանառութիւնը: Համաձայնագիրը նաեւ պիտի սերտացունէ Հայաստանի եւ Միացեալ Նահանգներու գործակցութիւնը:

Այս ծիրին մէջ, Մ. Նահանգներ 300,000 տոյար արժողութեամբ սարքեր եւ համապատասխան մարզում պիտի տրամադրեն Հայաստանի: Այս սարքեր կարողութիւնը պիտի ունենան երեւան հանելու հիւլիական, քիմիական եւ կենսաբանական գնդերու ապօրինի շրջանառութիւնը:

Քոհլն ըսաւ նաեւ, թէ Մ. Նահանգներ նախապէս խոստացած էին սօցնելու Հայաստանի՝ ակնազերծման սարքերու եւ համապատասխան մարզումի առուժով, որպէսզի Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան գոտին կարելի ըլլայ ակնազերծել:

Իր կարգին, Սերժ Սարգսեան ըսաւ, որ Քոհլնի հետ քննարկած է երկկողմանի հետաքրքրութիւններ կայացրող հարցեր, աւելցնելով, որ Արցախի հակամարտութեան լուծումէն ետք, Հայաստան - Մ. Նահանգներ գիտութեամբ գործակցութիւնը պիտի վերսկսուի: Ան յոյս յայտնեց, որ հակամարտութիւնը շուտով պիտի լուծուի:

Պատասխանելով լրագրողներու հարցումներուն, Քոհլն յստակացուց, որ ստորագրուած համաձայնագիրը չ'ենթադրէր ամերիկեան ուժերու տեղադրումը Հայաստանի մէջ, այլ միայն սարքաւորումներ եւ համապատասխան մարզում, որ պիտի տրամադրուի պաշտպանութեան նախարարութեան եւ ՀՖ. Պի. Այ. ի քաղաքային մասնագէտներու միջոցով:

Շարք՝ Էջ 2

ՄՈՅՈՒՄԻ ԶԱՆՅԻՆ ՆՈՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅՈՎ

ՆՈՐ ԶԱՆՅԻՆ ԵՒ ԽԱԼԻԼ ՊԱՏԱՈՒԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ ԿԸ ԴԻՄԵՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱԿ ՏԵՏԵԱՆԻ

Երեսփոխան Արթուր Տեւեան վերջերս ընդունեց Նոր Հանրի եւ Խալիլ Պատուիի հայ բնակչութեան պատուիրակները. որ ներկայացուց երկու բաղաձայնութիւն կոլոնիալի ցանցին գրեթէ քանդուած վիճակը եւ երեսփոխանէն խնդրեց անհրաժեշտ աշխատանքը տանիլ. հարցին լուծում մը գտնելու համար:

Երեսփոխան Տեւեան կայ հաստատեց Պէրուրի նահանգայեւ Նագույ Սարրաֆի, Պէրուրի քաղաքայեւ Ապտէլ Մեհեմէ Արիսի եւ Բարգաւանման ու Վերաշինութեան խորհուրդի նախագահ Մահմուտ Օսմանի հետ:

Որոշուեցաւ պատրաստել Նոր Հանրի եւ Խալիլ Պատուիի քարտէսները հարցին արժատական լուծում մը գտնելու առաջադրանքով: Քարտէսներու պատրաստութեան աշխատանքը լուծուեցաւ էՖ. Ս. Ի. ընկերութեան:

ԱԿՆԱՐԿ «ԵՐԵՍՓՈՒՆ ԱՐԾԱԹՈՎ»

Երկու հազար տարի առաջ համայն մարդկութիւնը վկան եղած է գայթակղալի արարքի մը. աշակերտ մը թշնամիին մատնած է իր սիրելի ուսուցիչը. փոխարէնը ստանալով երեսուն արծաթ, այսինքն՝ դրամ: Սուրբ գրաւիին գիտութիւնը, քրիստոնէութեան բարոյական դասի իբրեւ ուսուցում կը փոխանցէ պատմութիւնը պարզունակ դրուագով մը. կոր ինացած է միջեւ իսկ նախակրթարանի առաջին կարգերու աշակերտը:

Դաւանանութիւն մը կատարուած է Յուդային ձեռնարկ, մատնելով Յիսուսը որպէսպիսի հանուի, խաչուի... Մատնիչը ապա վրդշացած է եւ անձնասպան եղած է, բայց ի՞նչ օգուտ: Դաւանանութեան արարքը չէ մոռցուած, Յուդան կը իշուի իբրեւ սեւերեւ մարդ, ան դատաւարտուած է աշխարհով մէկ, ու այս անունը համազօր է վատութեան, քրիստոնէայ աշխարհին համար:

Չառակս ի՞նչ ցուցանէ. Մարդը մարդուն դէմ ցցուած է միշտ գայանային տրամադրութեամբ, երբ նոյն այդ մարդը չէ կարողացած յագեցնել իր ծածուկ եւ ներաշխարհին մէջ թաքնուած ցանկութիւնները:

ՀԱՎԱՆԴՈՒԻՆՏ Շարք՝ Էջ 10

ԵՐԵՍՓՈՒՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԳԾՈՎ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԿԵՅՈՒՄԾՔԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՆԵՐՈՒ ՀՄԱՐ

ԽՈՐՀՐԳԱՐԱՆԸ ՎԱԲԵՐԱՅՈՒՑ ԸԱՐՔ ՄԸ ՕՐԻՆԱԳԻԾԵՐ

Խորհրդարանը երկվ գումարեց առաջին նիստը իր օրինակական երկօրեայ նստաշրջանին, որ հաւանաբար վերջին պիտի ըլլայ երեսփոխանական ընտրութիւններէն առաջ:

Ժողովի օրակարգին մէջ տեղ գտած են 32 օրինագիծ եւ օրինքին առաջարկ, որոնցմէ կարեւորագոյններն են նախարարութիւններու եւ պետական խորհուրդներու միացման, տեղեկատուութեան նախարարութեան վերակազմակերպման, տարեցներու

առողջապահական ապահովագրութեան եւ գաղթականներու տունդարձի ամբողջացումը ֆինանսաւորելու համար փոխառութեան օրինագիծերը:

Օրինագիծերու քննարկումէն եւ քուէարկութենէն առաջ խոսք առին րազմաթիւ երեսփոխաններ:

Առաջին խոսք առնողը եղաւ երեսփոխան Նեսիպ Լահուտ, որ պահանջեց րանակը հարաւ ուղարկել րանակչութեան վստահութիւն ներշնչելու համար: «Կենսական դարձած է պետութեան կողմէ ապահովական եւ տնտեսական րակերային րանգաւաններէն ներս յանդուգն եւ անվարան քաղաքականութեան մը հետապնդումը», ըսաւ Լահուտ, ընդգծելով, որ րանակի հարաւ առաքումը ազգային ինքնուրոյն առաքելութիւն մըն է, որ պէտք է վերածուի սահմանագիծի խախտումներուն կամ Ֆինիլի կեցութեան երկարաձգման գիմաց սակարկութեան խաղաքարտի:

Շարք՝ Էջ 10

ԵՐԵՍՓՈՒՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԳԾՈՎ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԿԵՅՈՒՄԾՔԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՆԵՐՈՒ ՀՄԱՐ

Յ. Յ. Դ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԵԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ ՅԵՏ

Նախընտրական հանդիպումներու ծիրէն ներս երկվ «Ա Սիկալ» պատուիրակի մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Յ. Դ. Լիբանանի Կեդրոնական Կոմիտէի կազմակերպած երրորդ հանդիպումը: Ներկայ էին ազգային իշխանութիւններու պատկան մարմիններու ներկայացուցիչները:

Հ. Յ. Դ. Լիբանանի Կեդրոնական Կոմիտէի ներկայացուցիչը ներկայեց իրապէս դարձնել էտը Լիբանանի երեսփոխանական ընտրութիւններու նախօրեակի մթնոլորտին. պարպեց Պէրուր-

Լուսանկարը՝ Դ. Չարուկեանի

թի ընտրաշրջաններէն ներս հայութեան դիրքը, վայելած քաղաքական կշիռն ու հեղինակութիւնը: Ան շեշտը դրաւ այս ընտրաշրջ-

ջաններէն ներս հայութեան իրաւունքներուն, ի մասնաւորի աւետարանական արթնանքներէն ներս հայութեան իրաւունքներուն, ի մասնաւորի աւետարանական արթնանքներէն ներս հայութեան իրաւունքներուն, ի մասնաւորի աւետարանական արթնանքներէն ներս հայութեան իրաւունքներուն:

Շարք՝ Էջ 9

ՔՈՆՔՈՐՏ ՍԸ ՁԱԽՁԱԽՈՒԹԵԱՒ. 113 ՁՈՅ

Փրկարար աշխատանքներ՝ արկածից վայրը:

«Էր Ֆրանս»ի պատկանող «Քոնքորտ» տիպի գեր-ձայնային ձամբորդատար օդանաւ մը երկվ քաղաքաւանէն Գոյս օդակայանէն քիչք առնելէն վայրկեան մը ետք՝ Օդանաւին մէջ գտնուող 111 անձերէն միայն մէկ հոգի վերապրեցաւ: Չորս հոգի մահացաւ այն պահուկին մէջ, որուն շատ մօտ շախախտեցաւ օդանաւը: Ձամբորդներուն մէջ մարդ գերմանացի էր: Օդանաւը Նիւ Եորք կ'ուղղուէր:

«Էր Ֆրանս» եւ «Պրիթ Էրուէյ» (օդանաւը ֆրանսէական է) միացեալ արտադրութիւն է) երկուշաբթի օր յայտարարած էին, որ օդանաւերուն թէւերուն վրայ յայտնաբերուած էին մարտադրական ձեւեր, որոնք սակայն վտանգ չէին սպառնար ձամբորդներուն:

(ՈՌՅԹԸՐԶ)

ԱՅՏՆԻԼ ԿՐԻՍՏՈՒԹԵԱՆ ԿՐԻՍՏՈՒԹԵԱՆ ՍՏՈՒԿ	ԱՅՏՆԻԼԻ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՇԻՒՆԱՆԱՆՍԵՐՈՒՆ ՍԵՐ MedNet ՅԱՆՑԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ	ԱՄԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՅՏՆԻԼ ՍՕՏ ԿԸ ՍՏԱՆԱՍ 100 ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՏՐԱՐԻ ԼՕՄԻ Ա. ՊՈՒԼՈՒՐԻՃԵԱՆ ՆԵՎԵՐԱՅԵՎԱԿԱՆ ԿԵՂՈՒՆԵՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՏՆԻԼ ԻՐԱՐՈՑՆՈՒԹԵԱՆ ՍՏՈՒԿ ՎԵՐԱՊԱՇՏՈՒԹՅԱՆ Ե	ԱՆՏԱՆԱՆԱՉՍԱՆ ԸՆԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԾՐԱԳԻՐ
BANKERS ASSURANCE SAL NASCOR KARAGÖZLÜ GRUPLU	ՊԵՐՈՐԱՅԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ԾՐԱԳԻՐ
ԱՅՏՆԻԼ - ԱՅՏՆԻ ԶԵԼԵ, Բ. ՅԱՐԿ ԵՆՈ. 01/262231 - 01/242556-7	

ՀԸՍ ՍՏԱՅԱԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԱՆՆԵՏԱՅԱԾՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Ազգային յրատու գործակալությունը երկն հայտարարեց, որ վարչապետ Սեյիմ Հրս Երեքշաբթի օր ստացած է առեւտրական ծանուցումը եւ անհետացածներու ճակատագիրը ստուգման յանձնախումբի տեղեկագիրը, որ հասած է այն եզրակացություններին, թե չորս տարի է առկա երկարատեղի առեւտրական կամ անհետացած եւ դիմելու հարցապատմությունը պետք է տեղեկ պահել, թե պատկան դատական իշխանության պետք է դիմեն անոնց մահը օրինական ձևով հաստատելու համար:

Հրս այս առիթով ցառ յայտնեց այս եզրակացություններին համար, իսկ անհետացածներու հարցապատմությունը ցառակցություն յայտնելով հաստատեց, թե այս ողբերգությունը մէկ է Հիրանանի ապրած 15 տարուան մեծ տագնապին պատճառով ողբերգություններին:

ՍՈՒՐԻԱ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՏՐԱՄԱԴՐԻ ՀԱՐԱԻ

Նախագահ գործիչ Լահուտ երկն շնորհակալություն յայտնեց պատգամուած շրջաններուն բժշկական օժանդակություններ տրամադրելու Սուրիոյ նախագահ գործիչ Պաշար Ասատի եղբայրական ձեռքին համար, ընդգծելով, որ այս ձեռքը կ'ապացուցէ բոլոր պայմաններուն մէջ եւ բոլոր միջոցներով Հիրանանի օժանդակելու Սուրիոյ վճարակալությունը:

Սուրիոյ առողջապահական հարցերու նախարար Իյատ Շաթի երկն առաջին Մասնա օժանդակելու փրայ իրանանցի իր պաշտօնակիցին՝ Քարամ Քարամի յանձնեց նախագահ Ասատի տրամադրած հարկեր թոն բժշկական օգնությունն ու ղեկորայքը, որ պիտի բաժնուրի ազատագրուած շրջաններու բժշկական կեդրոններուն: Երկու նախարարները իրանանեւտրական գերագոյն խորհուրդի ընդհանուր քարտուղար Նարի Խուրիի ընկերակցութեամբ այցելեցին այդ կեդրոններն ու խիստի բանոր:

ԱՆԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ ՖԻՆԻԼԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՄԱԿԻ ընդհանուր քարտուղարի յատուկ պատուիրակ Թերի Ռոտ Լարսըն ժողովներ գումարեց Համաշխարհային դրամատան Միջին Արեւելքի բաժնի վարիչ Անտոն Սիւտի եւ Պէյրութի գրասենտակիտութեան Հերի Պրասատի, ինչպէս նաեւ ՄԱԿԻ կապուակներալութիւններու շրջանային ու տեղական պատասխանատուներուն հետ, քրնարկելու համար Լիբանանի նուիրատուներու ժողովի շրջագիւններ ՄԱԿԻ կապուակներալութիւններուն հետ, քրնարկելու համար Լիբանանի նուիրատուներու ժողովի շրջագիւններ ՄԱԿԻ կապուակներալութիւններուն հետ, քրնարկելու համար Լիբանանի նուիրատուներու ժողովի շրջագիւններ ՄԱԿԻ կապուակներալութիւններուն հետ, քրնարկելու համար Լիբանանի նուիրատուներու ժողովի շրջագիւններ ՄԱԿԻ կապուակներալութիւններուն հետ:

Միւս կողմէ, ՄԱԿԻ Պէյրութի տեղեկատուական կեդրոնը երկն հրապարակեց ՄԱԿԻ ընդհանուր քարտուղար Քոֆի Անանի Յիւլի 17 Յունուարին 17 Յուլիս 2000ի գործուեւորեան մասին տեղեկագիրը, որ կ'ընդգրծի անհրաժեշտութիւնը՝ հարաւի մէջ Յիւլի ու ժերու դաստորուծը սերտորէն համակարգելու նոյն շրջանին մէջ տարածուելիք իրանանեւտրութիւնը:

ՎԱՌԵԼԱՆԻԹԵՐՈՒ ՆՈՐ ՍԱԿԱՑՈՅՑ

Քարիւղի նախարար Սիւլէյման Թրայուլիի նախաձեռնութեամբ օր տուած որոշումով երկն ի գործ դարձաւ վառելիքի բեռնաւարտ սակցոյցը:

- 98 օքթան պենզինի թիթեղը 15,400 լ. ո.
- 92 օքթան պենզինի թիթեղը 15,100 լ. ո.
- Առանց կապարի պենզինի թիթեղը 15,400 լ. ո.
- Քարիւղի թիթեղը 8,900 լ. ո.
- Մագնիսի թիթեղը 8,400 լ. ո.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վարդավառի տօնը՝ Ֆէյթուրի «Սաբիթի» համալիրին Մար ժըրժոս (Մ. Գերոզ) եկեղեցւոյ մէջ: Ժուրիէի, Անթիլիասի եւ շրջակայից Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ բաղականութիւնը կու գայ յայտարարելու, թէ Կիրակի, 30 Յուլիս 2000 կը զուգարդի պի վարդավառի, տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Այլակերպութեան տօնին: Սուրբ պատարագ պիտի մատուցուի Ֆէյթուրի «Սաբիթի» համալիրին կից գտնուող Ս. Գերոզ (Մար ժըրժոս) եկեղեցւոյ մէջ առաւօտեան ժամը 8:30էն 11:00:

Պիտի նախագահէ եւ քարոզէ
ԳԵՐ. Տ. ԳԵՂԱՄ ԵՊՍ. ԽԱԶԵՐԵԱՆ՝
(Առաջնորդ Լիբանանի Հայոց թմբի)

Կը հրաւիրենք բոլոր այն հաւատացեալները, որոնք բարձրացած են Ֆարայի, Ռէյֆուրի, Աշըրի եւ շրջակայից հովիտները, ներկայ գտնուելու տղն հոգեպարար արարողութեան, հաղորդուելու համար օրուան խորհուրդով:

ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈԿԵՒԻ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԺՈՒՆԻԵՒ Ս. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՌԱՋ Գ. ԿԻԼՊԵՆԿԵԱՆ ԵՐԿՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ԿԱՐԻՔԸ ՈՒՆԻ

1- Տնօրէնի մը համալսարանաւարտ եւ ուսուցչութեան ասպարէզին մէջ փորձառու:
 2- Ուսողութեան (Math.) դասատուի մը երկրորդական Ա. եւ Բ. կարգերու:
 3- Բնագիտութեան (Physics) դասատուի մը երկրորդական Ա. եւ Բ. կարգերու:

Հետաքրքրուողներէ կը խնդրուի դիմել վարժարանի ինստիտուտի կողմէ 03 - 332025 կամ դիմումագրերը փոխանցել FAX: 08 - 620614:

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Լուսին Քիւրտեան
 Տէր եւ տիկին Պօղոս Քիւրտեան եւ զաւակունք
 Տէր եւ տիկին Աւետիս Քիւրտեան եւ զաւակունք
 Տէր եւ տիկին Վիթոր Զաքար եւ զաւակունք
 Տէր եւ տիկին Յարութի Տէր Գայուստեան եւ զաւակունք
 Շերպիթեան ընտանիք
 եւ համայն ազգականներ կը գլուծեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ հարազատին՝

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻՐՏԵԱՆԻ

Մահը, որ պատահեցաւ Երեքշաբթի, 25 Յուլիս 2000ին, Կլէնտիլլի մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:
 Յուղարկուողութիւնը պիտի կատարուի Կլէնտիլլի մէջ:
 • Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահազոյ:
 • Ցանակցութիւնները պիտի ընդունուին հակագոցեալին զաւակին՝ տէր եւ տիկին Պօղոս Քիւրտեանի բնակարանը, Ջալթա, «Երզ» հիւանդանոցի կից, Չորեքշաբթի 26 եւ Հինգշաբթի 27 Յուլիսին:

Հ. Յ. Դ. ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄՈՒԹԻՒՆ

ԼԻԶՊՈՆԻ

5 ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀՍԿՈՒՄ

Տեղի կ'ունենայ յուր 29 Յուլիս 2000, երեկոյեան ժամը 8:30էն սկսեալ: Պուրն Համուտի Ազգային գերեզմանատան մէջ:

ՀԱՆԴԻՍԱԻՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԿ ՎԱՐԴԱՎԱՌԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Քրիստոսի Պայճառակերպութեան տօնին (Վարդավառ) առիթով, Կիրակի, 30 Յուլիս, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մարտիրոսի մէջ պիտի պատարագէ եւ քարոզէ

ԳԵՐՇ. Տ. ԵՓՐԵՍ ԱՐՔ. ԹԱՊԱԳԵԱՆ

Պիթիայայի Ս. Աստուածածին մատրան մէջ պիտի պատարագէ եւ քարոզէ

ԳԵՐՊ. Տ. ՆԱՐԵԿ Ծ. ՎՐԴ. ԱԼԵԼ՝ՉԵԱՆ

Սիրով կը հրաւիրենք մեր ժողովուրդի զաւակները, հաղորդուելու Քրիստոսի Պայճառակերպութեան տօնին խորհուրդով:

ԳԻԻԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՏՐՈՒՆԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԾՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ (ՎԱՐԴԱՎԱՌԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Կերպ՝ ԱՐԱՐԱՏ ԱՇԱՐՈՆԵԱՆ Մասնակցութեամբ՝ ՃԱՆԹ ՏԻՃՉԵԼԵՆԵԱՆԻ

Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 30 Յուլիս 2000, կէսօրուան ժամը 12:00էն սկսեալ, Զլէյաթի «HARIKA CROWN» ճաշարանին մէջ:

ՍԱԿ՝ 1 ԱՆՁԻ 20\$ ՓՈՐԵՐՈՒՆ 10\$

ուն հետ:

Տեղեկագիրին մէջ նաեւ կը նշուի, որ Հոկտեմբերին Ապահովութեան խորհուրդին պիտի յուր տեղեկագիրը, շրջանին մէջ լիբանանեան իշխանութեան վերահաստատման մասին: Պէյրութի մէջ մնայուն ներկայացուցիչ մը պիտի նշանակուի, որպէսզի ան սերտորէն գործակցի յատուկ պատուիրակ Թերի Ռոտ Լարսընի հետ:

Տեղեկագիրը նաեւ կը ներկայացնէ տիրող վիճակը, մարդկային եւ տնտեսական հարցերը, Յիւլի թիւ յաւելումն ու անոր ուժերու վերադաստորուծը:

• ԹՍԱԼԻՈՅ դեպքահաստատը երկն յայտարարեց թէ ՄԱԿԻ ընդհանուր քարտուղար Քոֆի Անանի դիմումին ընդատաշելով Իտալիոյ կառավարութիւնը որոշած է աւելցընել Յիւլի մաս կապուող իր վիւտուրներուն թիւը:

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂ

• Այն Սաստի բարգաւառ շրջանին մէջ, Մոն Լա Մալ դոյրոցին մօտը, հեռահալին՝ 01-259363 կամ 01-251089 թիւին:

TANIA TRAVEL

SOPECO SQUARE - Rue de Damas
 Tel: (02) 616555 (grp).
 Rue Sidani - Face cinema
 Jeanne d'Arc Tel: (02) 739679

ՏԵՐ ԵՒ ԱՆՕՐԵՆ ԺՈՐՃ ՓԵՐԱԶԵԱՆ

Ճարտարական մեկնում
 Ֆրանսա - Իտալիա
 Սպանիա - Մարոք
 Փորթուկալ - Թունիզ
 Աւստրիա - Յունաստան
 Ռոտտ - Եգիպտոս
 Սալգիա - Թայլանտ
 Կիպրոս - Յորդանան
 Լաթիա - Հայկ

Ամեն Կիրակի օր Մալուա, Մետալա, Դամասկոս, ՅՏ տուրք ներառեալ ճաշ Մերիտեան պանդոկի մէջ:

STUDIO Lantern

• Կը ստանձնէ ուրպէն առիթներու video
 նկարահանումներ

Հեռ. 01-266866 ԵՒ 03-695399

ԾԱԽՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

• Պուրն Համուտ, Մետրոպոլիտան վարժարանի մօտ, մէկ սենեակ, խոհանոց, Ա. յարկ: Գին՝ 10.000 տուրք: Հեռ. 03 - 612122:

ՎԱՐՉՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

• Պուրն Համուտ, Սակրըր Մարշի կից, 50 քառ. մէթր, ձեղնալարով, տեքսթիլ եւ ամէն գործի արտօնագրով (նախկին Yves Rocher): Հեռ. 03 - 518347:

Կ՝ՈՒԶՈՒԻ

• Քարտուղարուի մը ոսկերչական գրասենտակի համար: Հեռ. 01-242549:

ԶԷՅԹՈՒՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը յայտնենք, որ Կիրակի, 23 Յուլիս 2000ին, "Garden Tower" պանդոկի ներսը քանին մէջ կայացած զէյթուցիներու ընդհանուր ժողովին, Տիրալ Եպո. Փանոսեանի եւ տէր Սշական ընկ. Աշըրեանի ներկայութեան, օրինական ընթացքով ընտրուեցաւ վարչութիւն եւ վերահաստատուեցաւ Զէյթուցի Հայրենակցական Միութիւնը:

Նորընտիր վարչութեան անդամներն են՝
 Պրն. Պերն Արայեան՝ առեւտրային
 Պրն. Լեւոն Նոյնտեան՝ առեւտրային
 Պրն. Վազգէն Մուրադեան՝ գանձապահ
 Պրն. Ժան Կիրիւնեան՝ փոխ առեւտրային
 Սրբ. Անի Մոսկոֆեան՝ քարտուղարուի
 Պրն. Սարգիս Նոյնտեան՝ խորհրդակցական
 Պրն. Կարո Մեկկիշեան՝ խորհրդակցական

Վերոյիշեալ ժողովին ներկայ գտնուող հայրենակիցներուն կողմէ եղած նուիրատուութիւններէն հաւաքուեցաւ կոկիկ գումար մը, որուն մասին պիտի անդրադառնանք մօտիկ ապագային:

Նորընտիր վարչութիւնը արդէն իսկ ստանձնեց միութեան պատկանող կնիքներն ու արխիւը:

ԳԻԻԱՆ

Պէյրութ, 25 Յուլիս 2000

ՄԱՐԳՍԵԱՆ ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻ...

Շարունակուած Ա. Է. Է. Է.

Նախարար Սարգսեան հանդիպումներ ունեցաւ նաեւ Մ. Նահանգներու գինեալ ուժերու սպայակոյտի պետ գորավար Հենրի Շելթոնի, պաշտպանութեան փոխ նախարար Էտուրտ Ուորնորի, փոխ նախարարի տեղակալ Ջեֆրի Սթարի, ինչպէս նաեւ ԵԱՀԿ Մինսքի խմբակի ամերիկացի համանախագահ Քերի Քաւանոյի հետ: Հանդիպումներուն քննարկուեցան երկկողմանի յարաբերութիւններուն եւ Լեւոն յիւն Զարարադի տագնապին յուժման առնչուող հարցեր:

Երկուշաբթի օր նախարար Սարգսեան հանդիպումներ ունեցաւ Ամերիկայի Հայ Դատի յանձնախումբի եւ Ամերիկայի Հայկական Համագործակցութեան պատասխանատուներուն հետ:

ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ **ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ**

Այսօր՝ 29 Յուլիս 2000ին ժամը 12:30ի յուրերէն ետք ունկնդրեցէք

Հ. Յ. Դ. ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Լիբանանահայ երեք յարանուանութիւններու ներկայացուցիչներու «Այլեքսանտր» պանդոկին մէջ:

ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ **ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ**

ՉՈՐԵՔԸԱՐԹԻ ՕՐՈՒԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

F	6:30 - Բացում
M	6:35 - Բարի լոյս
	7:00 - Հայկական եւ օտար մեղմ երգեր
9	8:00 - Օրուան յայտագրի ընթերցում
4	8:15 - Տեղական մամուլի խորագիրներու ընթերցում
•	8:30 - Հայերէն յուրեր
7	8:40 - Օղբերու յոյ
	8:45 - Ինչ կ'ընեն աստղերը
M	9:00 - Հայկական խառն երգեր
h	9:30 - Թոհիչք
Z	10:00 - Սակարան
	10:30 - Արաբերէն յուրեր
	10:45 - Արաբերէն երգեր
հեռ.	11:00 - Կենսալոյրտ (կրկն.)
2	12:00 - Շահանդուխտի հետ
4	12:15 - Երաժշտութիւն
1	12:30 - Հայերէն յուրեր
2	13:00 - Սակարան
7	13:05 - Ազգային յեղափոխական երգեր
2	14:30 - Արաբերէն յուրեր
	15:00 - Արաբերէն յայտագիր
	16:30 - Արաբերէն յուրեր
	16:40 - Հանդիպում
	18:00 - Beatless պատմութիւն
2	18:30 - Հայերէն յուրեր
4	18:40 - Լեւի յայտագիրը
1	20:30 - Էսթրատային
1	22:30 - Պատուէր
9	00:30 - Փակում

ՀԱՅ ԸՆՏՐՈՂԸ ԳԻՏԱԿԻՑ Է ԻՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ԸՎՏԵՐՈՒՆ

ԱՆԳԱՐԱ ԿԸ ՅԵՏԱԶԳԷ ԿՈՐԻԶԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԸ ԿԱՌՈՒՅԵԼՈՒ ԾՐԱԳԻՐԸ

ԱՆԳԱՐԱ, 25 (ՌՈՅԹԸՐԶ) - Թուրքիոյ վարչապետ Պիլիկոս Էճեհիտ Երեքշաբթի օր յայտնած է, թէ Անգարա կորիզային ուժանիւթի իր առաջին գործարար կառուցելու ծրագիրը յետագած է, սպասելով որ կորիզային մարզի արհեստագիտութիւնը բարելաւուի եւ երկրին ներքական կացութիւնը կայուն դառնայ:

Անգարայի մէջ կայացած կառավարութեան մէկ նիստին հետք. Էճեհիտ թղթակիցներու ըսած է, թէ Թուրքիա Միջերկրականի ծովափին վրայ, Աքքէօյի մօտ կորիզային ուժանիւթի գործարանի մը կառուցման համար օտար ընկերութիւններէ առաջարկներ յետոյ քայլը յետոյ կոչած է:

Ան շեշտած է սակայն, որ Թուրքիա կրնայ կորիզային ուժանիւթի վերադառնալ երկրին հետպիտէտէ աճող ուժանիւթի կարիքներուն գոհացում տալու համար:

Էճեհիտ ըսած է նաեւ, որ միջիառաւոր տոյարներ արժեքի կորիզային ուժանիւթի ծրագիրը կրնայ նաեւ երկրին Գրանական Միջազգային ֆոնտին պօրակցութիւնը վայելող տնտեսական բարեկարգումներու ծրագիրը ընթացքէ դուրս բերել:

Թուրքիոյ գաւառական պատասխանատու իշխանութիւնները մերժած են Աքքէօյի ծրագիրին ֆինանսաւորման գծով երաշխիքներ հայթայթել, այն պատճառաբանութեամբ, թէ Գ. Մ. ֆոնտին հետ 3 տարուան վրայ 4 միլիար տոյար փոխառութիւն հայթայթելու գծով գոյացած համաձայնութեան մը պայմանները կ'արգելապահէ նման մեծ գումարներու գծով երաշխիքներ:

Ծրագիրին դէմ արտայայտուած են նաեւ կենսոլորտի պաշտպաններ, ըսելով, որ ծրագրուած վայրը երկրաշարժի գործունէ գոտի էր շատ մօտ կը գտնուի, եւ թէ անիկ կրնայ Թուրքիոյ Միջերկրականի ծովափայլայնէր փափաքող պօսաշրջիկները հեռու պահել շրջանին:

Սակայն կառուցման համար առաջարկներ պատրաստած ընկերութիւններու 3 համախմբումներու ներկայացուցիչները յայտնած են, թէ Թուրքիոյ որոշումը կրնայ հեռու պահել թրքական կորիզային ուժանիւթի ծրագիրներու համար առաջարկ ներկայացնելու տրամադիր այլ ընկերութիւններ:

Էճեհիտ ըսած է, թէ Թուրքիա կը ծրագրէ բնական կապի ներածումները աւելցնել իբրեւ առանցքային միջոց ուժանիւթի իր հետպիտէտէ աճ արձանագրող կարիքներուն գոհացում տալու համար:

ԹՈՒՐԿԻԱ

Ա. Ա. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԿՐՆԱՅ ԲԱՂԿԱՆԱԼ ՄԻԱՅՆ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆՆԵՐԷ

Կ'ԸՆԵ ԶՕՐ. ՔԻՎՐԻՔՕՂԼՈՒ

ԱՆԳԱՐԱ, 25 (ՌՈՅԹԸՐԶ) - Թուրքիոյ սպայակոյտի պետ Կօրալար Հիւսէյին Քիվ-ըիքօղլու յայտնած է, թէ որեւէ առարկութիւն չունի բանակայիններու սիրապետութեամբ Ազգային Ապահովութեան Սորիուրդին յաւելեալ քաղաքայիններ անդամներ միացնելու դէմ, քալ մը, որուն նպատակը երկիրը աւելի եւս մօտեցնել է Ե. Միութեան անդամակցութեան համար անհրաժեշտ չափանիշներուն:

Ե. Միութիւնը կը պահանջէ, որ բանակը լիովին քաղաքային իշխանութեան ենթակա ըլլայ: Ա. Ա. Սորիուրդի թելադրանքները ընդհանրապէս չեն կրնար անտեսուիլ թրքական կառավարութիւններու կողմէ:

«Միլիտէ» թերթին մէջ Երեքշաբթի օր լոյս

տեսած հարցապարտմը մէջ Քիվըիքօղլու ըսած է, թէ Սորիուրդը կրնայ նոյնիսկ 100 առ հարիւր քաղաքայիններէ բաղկացած ըլլալ: Ա. Ա. Սորիուրդը, որ բաղկացած է բարձրաստիճանի 5 պօրավարներէ, վարչապե-

տէն, չորս նախարարներէ, ամիսը անգամ մը ժողով կը գումարէ անարեկչութեան, իսլամական ծայրայեղականութեան, թմրեցուցիչի մաքսանենգութեան եւ կապմակերպութեամբ ռազմապետութեան հարցերը քննարկելու համար:

ՄԻՒՅԵՆԱԼ ՆԱԿԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՉԷՅՆԻ՝ ՓՈՒ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ԹԵՎՆԱԾՈՒ

Մ. Նահանգներու նախագահութեան հանրապետական թեկնածու Ջորջ Տապրիոս Պուշպապետեան նախկին նախարար Տիք Չէյնիլին խնդրած է, որ Նոյեմբերի 7-ի ընտրութիւններուն փոխ նախագահի պաշտօնին համար իր թեկնածու թեկնածու ընտրուի: Չէյնիլը ընդունած է, յայտնեցին երկկ հանրապետական բարձրաստիճանի աղբիւրներ:

Թեքսասի կառավարիչին ընտրապայքարը վարող խորհրդականները երկկ մերժած են հաստատել, թէ Չէյնի Պուշպապետեանը է, սակայն հաղորդակցութեանց տնօրէն Քէյրըն Հիլը ըսած է. «Կառավարիչը փոխ նախագահի պաշտօնին համար մէկը նշանակած է»:

(ՌՈՅԹԸՐԶ)

ԹՈՒՐԿԻԱ

ԷՐՊԱՔԱՆ Մ. Ի. Ե. ԱՏԵԱՆԻՆ ԿԸ ԳԻՄԷ

ԱՆԳԱՐԱ, 25 (ՌՈՅԹԸՐԶ) - Թուրքիոյ նախկին վարչապետ, իսլամական Նեճմետտին Էրպաքան Մարդկային Իրաւանց Եւրոպական Ատենան կողմէ ուղղած է՝ ատենութիւն հրահրած ըլլալու յանցանքով արգելափակուած իսլամափեյուճիզով մը, յայտնած է անոր խորհրդականներին մէկը, Երեքշաբթի օր:

Էրպաքանի դէմ Մարտին մէկ տարուան բանտարկութեան վճիռ արձակուած էր՝ 1994-ին անոր արտասանած մէկ խօսքին համար, որուն ընթացքին ան աշխարհիկ կարգերը ընդունած քաղաքական շրջանակները քննադատած է:

Այս ամիս վերադատ ատենարի գօրու պահած էր վճիռը: Իսլամական դեկափարը կրնայ տակաւին վճիռի «սորագրում» կոչ ընել:

Թրքական քրեական կանոնադրի թիւ 312 յօդուածը կ'արգիլէ՝ «ատենութիւն եւ թշնամութիւն հրահրել» մակարդակի, գեղի, կրօնքի կամ շրջանի տարբերութիւններ ցոյց տալով:

Տասնեակներով իսլամական քիւրտ եւ ձախակողմեան քաղաքական անձնաւորութիւններ, ինչպէս նաեւ գրագէտներ եւ թղթակիցներ նշեալ օրէնքին հիմամբ բանտարկուած են:

Ե. Միութիւնը, որ Թուրքիան անցեալ տարի անդամակցութեան թեկնածու դարձուցած էր, կը պահանջէ, որ Թուրքիա բարեփոխի իր քաղաքային եւ քրեական կանոնադրութիւնները մանաւանդ՝ յօդուած 312ը, եթէ կ'ուզէ պլոյքին անդամակցիլ:

ԻԱՍԱՄԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՆԵՐՈՒ ԻԵՄ ՊԱՏԺԱՄԻԶՈՑՆԵՐ

Միւս կողմէ, թրքական ատենար Երկուշաբթի օր Մարտին էջ 9

ՅՈՐԳԱՆԱՆ

ՉԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱԲ ՄԸ ՋԱՆՋԱԽՈՒԵՑԱԲ. 13 ՁՈՅ

ՄԱՖՐԱՔ, 25 (ՌՈՅԹԸՐԶ) - Յորդանանեան զինուորական օդանաւ մը Երեքշաբթի օր ջախջախուեցաւ անապատային շրջանի մը մէջ, 13 զոհ ու տուճառներով:

Արկածը պատահեցաւ ռազմափորձի մը ընթացքին, որուն ներկայ էր գահաժառանգ իշխան Համֆա: Պաշտօնատարները յայտնեցին, որ օդանաւին մէջ գտնուող 58 անկարգ լաւորներ «Մի-130» տիպի օդանաւէն նետուած են ջախջախումէն քանի մը վայրկեան առաջ: Օդանաւին մէջ մնացած 13 զինուորները զոհ գացած են արկածին: Պաշտօնատարները աւելցուցին, որ արկածին պատճառը բեքնիք իսկաբար մըն էր:

Համֆա իշխանը, որ կը հետեւէր ռազմափորձին, անմիջապէս հասաւ արկածին վայրը եւ հսկեց զիսկներու փնտրութիւնը գործողութեան, յայտնեց թագաւորական ապարանքի մէկ բաժնի:

ՉԵԶԷՆ ԸՄԲՈՍՏՆԵՐ ԿԸ ՀԱՐՈՒԱԾԵՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 25 (ՌՈՅԹԸՐԶ) - Չեչեն ըմբոստներ Երեքշաբթի օր յայտնած են, թէ ռուսական ուժերուն դէմ նոր յարձակողական մը ձեռնարկած են, ոստիկաններու ՕՄՄՆ խմբակէն 5 անդամ սպաննելով, մինչ Մոսկուա օդային ռմբակոծումներու նոր հարուածներ կը շղթայագրէր: շրջանի անջատողական ուժերը ճրգմելու համար:

Ըստ չեչեն ըմբոստ բանբեր Մովլատի Ուտուկովի, նորագոյն յարձակումը տեղի ունեցած է Արկուս քաղաքին մէջ՝ շրջանային մարտաքաղաք Կրոզնիէն 10 քմ. դէպի արեւելք:

Չեչենիոյ հարցերով կրեմլի իրաւբեր Սերգէյ Եւսոթրով ժեմպսքի յայտնած է, թէ որեւէ տեղեկութիւն չունի Արկուսի մէջ տեղի ունեցած յարձակումներու մասին:

ԱՍԻԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎ

ՊԱՆՔՈՔ, 25 (ՌՈՅԹԸՐԶ) - ԱՍԻԱՆԻ արտաքին գործոց նախարարներ Երեքշաբթի օր աւարտեցին երկօրեայ իրենց ժողովը՝ յաւելեալ գործակցութիւն խոստանալով եւ պատրաստուելով շրջանային ապահովութեան աւելի ընդարձակ բանակցութիւններու, որոնց պիտի մասնակցին նաեւ Հիւսիսային Քորէա:

Հարաւարեւելեան Ասիոյ երկիրներու ընկերակցութեան արտաքին գործոց նախարարներու երկօրեայ ժողովին աւարտին հրապարակուած յայտարարութիւնը շեշտը կը դնէր անդամ երկիրներուն միջեւ յաւելեալ գործակցութեան վրայ: ԱՍԻԱՆԻ անդամներն են Պուրտալ, Քամպուտիա, Ինտոնեզիա, Լաոս, Մայքիա,

Միանմար, Ֆիլիպիններ, Սինկապուր, Թայլանտ եւ Վիետնամ: Ժողովին ընթացքին խօսք առնող պաշտօնատարները զիտել տուած էին, որ ԱՍԻԱՆ յուսանցքի վրայ պիտի մնայ, եթէ չյուրեմ շրջանային հարցերը, որոնց կարգին է թմրեցուցիչի, երեխաներու եւ կիներու մաքսանենգումը:

MASTER ALL supermarket

ԳՆՈՒՄԻ ԼԱԿԱՌՅՆ ԸԱՍՅԵՆ

- 350 L.L. 1 քիւ լուիկ
- 500 L.L. 1 քիւ վարունգ
- 750 L.L. 1 քիւ կարմիր կաղամբ
- 500 L.L. 1 քիւ ձակնդեղ
- 900 L.L. 1 քիւ կարմիր պղպեղ
- 750 L.L. 1 քիւ Շալտի պղպեղ
- 1750 L.L. 1 քիւ մուլուխիտ
- 1750 L.L. 1 քիւ կուտատուկ
- 300 L.L. 1 քիւ ձմերուկ
- 500 L.L. 1 քիւ սեխ
- 1000 L.L. 1 քիւ խնձոր
- 3000 L.L. 1 քիւ մանկա

ԲԱՆՋԱՐԵՂԵՆԻ ՇՈՒԿԱՆ ՄԵՐ ՄՕՏ

ԼԵՈՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱՔԱՂԻ ՐԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՐԴԻՒՆԵՆԵՐՈՒՆ ԳԾՈՎ

Լեոնային Ղարաքաղի Հանրապետության Գերագույն տետան Հաստատեց Լեոնային Ղարաքաղի ընտրական երկու շրջաններում ընտրություններում արդիւնքները եւ անվաներ յայտարարեց ընտրական երկու այլ շրջաններում ընտրություններում արդիւնքները՝ վիճելի նկատելով ընտրական ցուցակները: Այս որոշումները յայտարարեց Լեոնային Ղարաքաղի Հանրապետության չորս ընտրաշրջաններում մէջ պարտուած թեկնածուներու բողոքներուն: Ստեփանակերտի 4րդ եւ 7րդ շրջաններուն ընտրություններում արդիւնքներուն անվաներ ճանաչումը պատճառ դարձաւ, որ Հ. Յ. Դաշնակցութեան երկու ներկայացուցիչներ կորսնցնեն Ազգային ժողովի իրենց աթոռները:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Արցախի կեդրոնական կոմիտէն արձագանգեց եւ հրապարակեց յայտարարությունները, որ Գերագույն տետանին որոշումը կը նկատել Լեոնային Ղարաքաղի Հանրապետության եւ անոր նախագահ Ա. Ղուկասեանի կողմէ հաստատուած ներքին օրէնքներուն ու քաղաքականութեան հակասող:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՄԻԱՅԵԱԸ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԿԸ ԲՆՆԱՐԿԵՆ ՌՈՒՍԿԱՆ ՌԻԹԵՐՈՒ ՎՐԱՍԱՆԷՆ ՀԵՌՅՈՒՅԻՍԸ

Ռուսական զինուորական ուժերու Վրաստանէն հեռացումից համար Միացեալ Նահանգներու Գերակայ ցընտիք Գիւրգան օժանդակութեան գծով 19 Յուլիսին Ռուսիոյ արտաքին գործեր Գախարարութեան մէջ տեղի ունեցեալ ռուս - ամերիկեան բանակցութիւններ:

«Ինթերֆաքս» յայտնեց, թէ Միացեալ Նահանգներու Գախարարութեան արտաքին գործեր Գախարարութեան խորհրդական Ռիչարդ Թէյլըրի գլխավորած խմբակը բանակցեցաւ տարբեր Գախարարութիւններէ Գերակայ ցընտիքի հետ: Անոնք քննարկեցին Ռուսիոյ Վրաստանէն հեռացումից համար Միացեալ Նահանգներու կատարելիք ցուցակներու հատուցումից առնչուած քաղաքական, ցիւրքական եւ այլ հարցեր: Ըստ ռուսական դիւանագիտական աղբիւրներու, յատկացուելիք գումարը պիտի հասնի շուրջ 10 միլիոն տոլարի:

Անցեալ տարի Պոլսոյ մէջ կայացած ԵԱՀԿի վեհաժողովին Եւրոպայի մէջ Աւանդական Ձեռքերու համաձայնագրից հիմամբ Թիֆլիս եւ Մոսկուա համաձայնած էին 31 Դեկտեմբերի 2000-էն առաջ Վրաստանի մէջ Ռուսիոյ զինական պահեստները նուազեցնել 135 հրասայլի, 241 զրահապատի եւ 140 թնդամթի:

ՌՈՒՐՔՄԵՆԻՍՏԱՆ ԿԸ ԽԱՓԱՆԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒ ՄԸ ԳՈՐԾՈՒՆԷՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ըստ անգլիական «Բարքեր» լրատու գործակալութեան մէջ յօդուածին, Ռուրքմենիստանի իշխանութիւնները կը մերժեն արտօնել Կասպից ծովու ափին գտնուող Ռուրքմենիստանի քաղաքին հարիւր տարուան հնուրիւն ունեցող Հայ առաքելական եկեղեցւոյ վերաշինութիւնն ու գործածութիւնը:

Ռուրքմենիստան Ռուսական կայսրութեան մաս կազմած է 19րդ դարու վերջաւորութեան, եւ տեղւոյն հայկական եկեղեցին Ռուս ուղղափառ եկեղեցւոյ չափ կը պահանջէ փաստել տեղական մակարդակի վրայ իր «աւանդական դիմագիծը»: Նախքան համայնականութեան թափանցումը, Ռուրքմենիստանի այսօրուան սահմաններէն ներս Հայաստանեայց եկեղեցին ունէր վեց թեմ: Ներկայիս Ռուրքմենիստանի մէջ կ'ապրին 40 հազար հայեր, որոնք իրենց կրօնական արարողութիւններուն համար կը դիմեն զրացի երկիրներուն, ինչպէս՝ Ուղղափառականի հայ քահանաներուն: Ուղղափառականի իշխանութիւնները, հակառակ կրօնական գեղեցիկ վրայ իրենց ամբողջատիրական քաղաքականութեան, արտօնած են Սամրղանի մէջ հայկական թեմի մը վերահաստատումը:

Միաժամանակ հայերը կը փորձեն վերաշինուածը: Այսօրուան իշխանութեան վերաբերմանը կ'ապրանք իրենց հայկական թեմը եւ հոն հաստատել հայկական մշակութային կեդրոն մը: Յարկ իշխանութիւնները մերժած են արտօնել երկու ծրագրերուն իրագործումը: Լաւատեղեակ աղբիւր մը «Բարքեր» լրատու գործակալութեան յայտնած է, թէ այս արգելն ներս յառաջիակազմ արձանագրելու յիստուն առ հարիւր հաւանականութիւն կայ, եւ թէ այս հարցին առնչութեամբ Արեւմուտքի միջամտութիւնը կրնայ դրական արդիւնքի չլանցիլ:

Աշխարհի մէջ Հայաստանի դեպի անտունը ունի լեզուի եւ հայ մշակույթի ուսուցման յատկացումը կիրառելիութեալ զարդ մը: Ռուրքմենիստանի ծագումով հայ այն քաղաքացիները, որոնք հայկական եկեղեցիի մէջ կրօնական արարողութիւններ եւ պատարագ կատարելու ուզեն, ներկայիս քաղաքին երկու ռուս ուղղափառ եկեղեցիները յաճախելու գառ այլ ընտրանք չունին:

Ռուրքմենիստանի իշխանութիւնները ռուս ուղղափառ քահանայի մը յանձնած են քաղաքին հայկական եկեղեցիին գործունէութեան առնչուած վերջին իրաւունք: Յիշեալ ռուս ուղղափառ քահանան Ռուրքմենիստանի կրօնական հարցերու խորհուրդի փոխ նախագահն է:

Միւս կողմէ, Հայաստանի մէջ Ռուրքմենիստանի դեպի անտունը «Սնարք» լրատու գործակալութեան յայտնած է, թէ Ռուրքմենիստանի իշխանութիւններուն հայկական եկեղեցիին գործունէութեան վերաբերող «եւթարթեալ» արգելքները «ամբողջովին պիտի են»:

ՆԱՅԱՍՆԱԼ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ՝ ՓՈՐՁՆԱԿԱՆ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐ

21 Յուլիսին Երեւանի Թէքեան Մշակութային կեդրոնին մէջ տնտեսական թեմաներով Միացեալ Նահանգներու Միջազգային Զարգացման Գործակալութեան կազմակերպած սեմինարին ընթացքին իօսք առաւ նաեւ Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայութեան վիճակագրութեան տնտեսական խորհուրդի անդամ Ա. հարոն Չիլիկցարեան՝ ճշելով, որ վերոյիշեալ ծառայութիւնը տնտեսական ծառայութիւն է եւ անոր ինդիքն է հասարակութեան տրամադրելի երկրին տնտեսական եւ ընկերային ցուցանիշները:

Ա. Չիլիկցարեան ճշեց, որ ծառայութիւնը Հայաստանի մէջ գտնուող 7 հազար ձեռնարկութիւններէն տեղեկութիւններ կ'ունենայ միայն հազար ձեռնարկութեան, իսկ ծառայութեան հետ համագործակցող 300 տարբեր ընտանիքներ մ'են ամիս տեղեկատուութիւն կը ներկայացնեն իրենց ընտանիքի ծախսերուն առնչութեամբ:

Իր կարգին, «Պարբն Գրուի» միջազգային զարգացման գործակալութեան աւագ խորհրդատուներէն Պարլըն Ռուլլըրը ըսաւ, որ Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայութիւնը ունի օգտակար տեղեկութիւններ, սակայն հասարակութիւնը չ'ուզեր օգտագործել այդ տեղեկութիւնը, որովհետեւ վստահ չէ թիւերու ճշգրտութեան:

Անդրադառնալով Հայաստանի բնակչութեան թիւին՝ Ռուլլըրը ըսաւ, թէ պաշտօնապէս հաստատուած 3,7 միլիոնը շատ բարձր թիւ է, որովհետեւ հաշուի չէ առնուած 1990 թուականէն հետ տեղի ունեցած 800 հազար մարդու արտագաղթը, բայց ըսել, թէ Հայաստանի մէջ ներկայիս կ'ապրին 1,8 - 1,9 միլիոն մարդ, նոյնպէս պիտի է: Այս հարցին լուծման կարելի է հասնիլ միայն մարդահամարով:

Յայտնեց, որ ընթացիկ տարուան Սեպտեմբերին տեղի պիտի ունենայ փորձնական մարդահամար, իսկ յաջորդ տարի՝ հիմնական:

Ա. Չիլիկցարեան աւելցուց նաեւ, որ Հայաստանէն օդանւումով մեկնողներուն թիւը մեծ չէ:

ԻՐԱՆ ՌՈՒՍՈՂՈՒԹԵԱՆ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԿԸ ԳՐԱԷԷ ԵՐՐՈՐԳ ԳԻՐՔԸ

Իրանի արեւմտեան շրջանի գլխավոր քաղաք Համասանի մէջ անցեալ Ուրբաթ կայացած է ճոր Ազգային Գիտական Ողիմպիականը: Ողիմպիականի ուսողութեան մրցումին հայ ուսանողները գրաւած են երրորդ դիրքը:

Իրանի եւ Ուրբաթի ճամայարանականները յաջորդաբար խլած են ոսկի եւ արծաթ մետալները:

Գիտական Ողիմպիականի մրցումներուն մասնակցած էին ութ երկիրներ՝ Ուրբաթ, Հայաստան, Ազգուպլճան, Թուրքմենիստան, Յորդանան, Կիպրոս, Օման եւ Իրան:

ԱՊԱՍՏԱՆ ՓՍՏՈՂՆԵՐՈՒ ՄԱՏԱՌԹԻՒՆ

ՍԿՈՎՏԻՈՅ
ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՀԵՏԱՊՆԴԷ
ՀԱՅ ՓԱԽՍԱՎԱԿԱՆՆԵՐՈՒ
ԽՄԲԱԿ ՄԸ

Յուլիսի սկիզբէն ի վեր Սկովտիոյ ոստիկանութիւնը կը հետապնդէ փախստականներու խմբակ մը, որ իր փախուստի ընթացքին կատարած է գողութիւններ, խարդախութիւններ եւ այլ խախտումներ:

Փախստականներն մէկուս շեռածայնային յայտարարութեան ի յայտ եկած է, որ նախագիւ ուսումնացի կարծուած փախստականները հայեր են: Անոնք Ուէյլի մէջ հազարաւոր պարերու փառատունի մը մասնակցելու կ'ազգար Անգլիա մուտքի վրայ խնդրած են, սակայն մերժուած են Հայաստանի մէջ Անգլիոյ դեսպանատան կողմէ: Հետեւաբար անոնք կրցած են պարերու փառատունի մասնակցելու պատուակով ապրիլի միջոցներով Անգլիա մտնել: Ութ հոգիներ խմբակին մաս կը կազմեն երկու տարեց կիներ եւ երկու յոյ կիներ: Կիներն մէկուս գիրկը կայ երեխայ մը:

Փախստական խմբակը գողութիւններ կատարելիս ետք հետապնդուած է շրջանին ոստիկանութեան կողմէ, սակայն Սկովտիոյ անտառներուն մէջ կորսնցուցած է իր հետքը: Շրջանին գիտնողներն մէկուս պատասխանատուն յայտնած է, թէ ութ հոգիներ խմբակը մտած է գիտնողներու եւ ստեղծած է իրարանցում մը: Խուճապէն օգտուելով, խմբակէն կին մը իր գիրկի երեխան ուրիշի մը նետելով, մտած է գրասենեակ եւ գողցած՝ 2000 ամերիկալիւ:

Ուղղափառներով եւ այլ միջոցներով ոստիկանութեան փնտնողը ցարդ արդիւնք չէ տուած: Ոստիկանութեան կողմէ փախստականներուն ձերբակալման գծով շրջանին ընկալիչները սկսած են գրաւ դնել: Անոնք մեծամասնութեամբ գրաւ դրած են, որ շրջանին ոստիկանութիւնը մէկ ամսուան ընթացքին պիտի չկարենայ ընել փախստականները:

Հեռաձայնային յայտարարութիւն կատարած փախստականը, որ նաեւ խուճախ առաջնորդ է, յայտնած է, թէ իրենք ապաստան կը փնտնեն եւ կ'ուզեն Անգլիա հաստատուել: Ան նաեւ մերժած է ընդունիլ իրենց խմբակին վերագրուած շարք մը կողմնակցութիւններ:

ՄԱՅՐԵՆԻՒՆ ՌԻՍՈՒՑՈՒՄԸ՝ ՎԱԵՄԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇ

Ընտանեկան համեստ պայմաններու տակ իսկ ջամբուած մայրական խնամքը անփոխարինելի է:

Նուիրումը եւ դաստիարակչական յատուկ ձեւ ունենալու, շրջակայքէն եւ ողջախոհ ըլլալու իւրաքանչեւ ընթացք մըն է ծնողք ըլլալը: Սակայն կեանքի ներկայ պահանջները, բազմաթեան աշխատանքներն ու անձնական հաճոյքները արգելք կը հանդիսանան, որ ծնողներ անհրաժեշտ չափով գրադին իրենց գաւակներով:

Անկասկած մեր փոքրիկները, իրենց հոգեկան ու ֆիզիքական աճին գուցահեւ, կարիք ունին նոր տեսակներու եւ աշխարհահայեցեցի, որոնք կը ձեւաւորուին դաստիարակի մը մանկավարժական - հոգեբանական յատուկ գործելակերպով:

Այս ծիրին ներս 10-ը իր մանկապատանեկան «Նարոտ Արտաշէն» գրադարանին մէջ առիթ ստեղծած է համարնընթացքին ընթացանութեան եւ այլ դաստիարակչական ձեւերով ընդարձակելու մանկներուն մտահորիզոնը:

Ամբար արձակուրդին ընթացքին, ԿԱՐԴԱԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍԻՆ աւերյութը, հոն կ'որտարտուէ նաեւ ՍՈՒՎԵՑՆԵԼՈՒ ԱՐԻՒՍԸ: 11-է 14 տարեկան պատանիներ կ'ուսումնասիրեն գիրենք հետաքրքրող նիւթեր ու գանոնք կը ներկայացնեն ՅՆ 10 տարեկան երեխաներու: Ուրբան՝ գրադարան յաճախող երեխաները ընթացանութեան կողմէ կ'ուսուցանուին առաւելագոյն չափով կ'օգտուին տիրող միջոցներով եւ գործի կը մղեն իրենց «ստեղծագործ» մտքին ըն-

ծայած բարիքները՝ ամբարելով առողջ մտապաշար:

10-ի մանկապատանեկան գրադարանին նպատակներն է նաեւ անուղղակի ձեւով ճիշդ ճամբու ըրելով գիրք չ'որող աշակերտները եւ գանոնք ինքնարուին ընթացանութեան մղելը: Մեծերուն կազմակերպչական կերպերուն ազդեցութեամբ եւ հետեւելով գրադարանին ընդհանուր պահանջին ու հոն տիրող անարատ միջոցորտին՝ մանուկ մը կը կադապարուի եւ կ'ունենայ համոզումներու բնական կառույց: Իրրեւ ընտանիքի եւ դպրոցի միաձուլում՝ գրադարանը կ'առաջադրէ նաեւ ՅՆ 14 տարեկան աշակերտներուն տալ մտադ սերունդին ուսուցման ու դաստիարակութեան անկիւնադարձային նուիրութիւններ՝ գանոնք տոգորելով մեր ժողովուրդին արժեքներուն ու մասնաւորաբար անոնց ամէնէն նուիրակներուն՝ մայրենի լեզուի ու գրականութեան հանդէպ մնայուն սիրով: Միաժամանակ ճիշդ կը թափուի գիտելիքները իւրաքանչեւ, իմաստաւորելու եւ պանոնք վերածելու հոգեմտաւոր ու քաղաքացիական աճի պարտադիր բաղադրիչին:

Մանկապատանեկան գրքերու, գանոնք գանոնք գրականութեան միջոցներու ընդմէջէն առաւելագոյն չափով արդիւնաւէտ կը դառնայ մեր յարատեւող ոգիին, կենաց արմատի վսեմագոյն խորհրդանիշն: ՄԱՅՐԵՆԻՒՆ ուսուցումը:

ՌՈՒՉԱՆԱ ՌԷԼԻԿԵԱՆ

... ՅԱԶՈՂԵՑԱԻ «ԿՈՄԻՏԱՍ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԸ

Այնհարի Ս. Սողոս եկեղեցւոյ սրահը Երբ, 22 Յուլիսին ետուրեղ մէջ էր: Երկար ամիսներու ընդմիջումէն հետո՛ւր երգացուցիկով հանուրեքան կը ներկայանար Համազգայինի Այնհարի «Կոմիտաս» երգչախումբը, գեղարուեստական դեկորացիոն իմպրովի «Պարգեւ թաւապետ»: Շուրջ 350 հանդիսականներու առջեւ կոկիկ տարազներով բեմ կը բարձրանան երգչախումբի անդամները: Համբարը կը սկսի Կոմիտասի «Հարեանց սիրով» հոգեպարար երգով: Ազգային բազմաբնակ այս երգը շարունակ փոխուող պատկերներու շարք մըն է՝ կշռութային տրամադրութիւններու ներքաշնակ դիպաշարով:

Հանդիսատեսին հոգիին մէջ տեղ կը գտնեն քնարական «Ել էլ» եւ «Այսօր ծայրըն հայրական» շաբակներ:

Հանդիսատեսը իրանդալտ ծափերով կ'ողջունէ Բ. Կանաչեանի հազուադեպի կատարուած «Կամերո»-ը: Երգչախումբի իմպրովի ին անդամներուն Մուսա Լեւնցի արմատները կ'օգնեն իւրօրինակ հարազատութեամբ մեկնաբանելու Կանաչեանի «Մուսա Լեւանցի պարբեր»-ը: Նոյն հեղինակի «Հօյ Կիւրիւր»-ը ետուրեղում մ'ընդունում է կը դնէ հանդիսատեսը: Քանաչեան այս երգով կ'աւարտի երգին առաջին բաժինը՝ իլիլով երկարատես ծափահարութիւններ:

Սրահը լուռ է: Սկսած է երգահանդէսին երկրորդ բաժինը: Մերք մեղմ զեփուռ է բեմին վրայ, մերք փոթորիկ, մերք ծիածան է ու մերք ամպրոպ: Բարտեղ Կանաչեանի «Սօսիլ»-ը արժատական գունագեղ պատկեր մըն է, որ «Կոմիտաս»-ի կողմէ կը կատարուի նրբութեամբ ու բարձր ճաշակով:

Այնուհետեւ Մակար Եկմալեան, էտկար Յովհաննիսեան, Երուանդ Երկանեան «Կը իօսին» երգացուցիկին ընդմէջէն: Երուանդ Երկանեանի «Կրտուկ Հայաստանի»-ն պարզ, համաչափ գրուած ստեղծագործութիւն մըն է, իսկ «Թէ իմ հայրենեաց»-ը երգ մըն է՝ մեղեդային, բարեհիշիկ ու վարակիչ:

Երբքանցիլը կատարում կը վարձատրուի շնորհակալ ծափահարութիւններով: Կոմիտասեան ծիսակալութիւնը, վիպականութիւնը եւ քնարականութիւնը ներկայացան նորովի, սակայն՝ հարազատ ու մաքուր, ինչպէս մեր հիւնուաւոր ժողովուրդի ազնիւ ոգին է: Ոճին հանդէպ

ցուցաբերելով անվերջ գեղատաղանակ «Պարգեւ թաւապետ» իբրեւ իմպրովի, բարձր արժանիքներու տեք արեւտագրու մըն է, օժտուած բեմական հմայքով եւ արտայայտիչ՝ ձեռքերով: Անոր ճշգրիտ, պոթորիկ շարժումները յատկաբն յոյց ուն տան ծայրամասերու մտաւորը, կը նշեն ընթացքի, կշռութիւն եւ ուժական բազմազան նրբութեան, կ'արտայայտեն տարբեր յոյգեր, գորովալից քնարականութեան միջին իրանդալտութիւն, բարեհոգի ծիածանի միջին լուրջգեղական լարունութիւն:

Երգացուցիկին մէջ կան շուրջ 20 ստեղծագործութիւններ, որոնց մէջ իրենց պատուաւոր տեղը գտած են էտի Թորիկեանի կողմէ գրուածները թառածայն կոմերսի «Զաքի Նախապետ», Մայիս Տարուիչեան, Ռահպայեանի: Այդ երգերուն ընդհանուր բեման տառայած Լիւրանան է. հայրենիք, ազատութիւն, պահանջատիրութիւն, զգացումներ, որոնք նոյնչափ հարազատ են մեր ժողովուրդին:

Երգահանդէսը աւարտին կը հասնի Բ. Կանաչեանի «Յառաջ Նահատակ» երգով. սակայն հանդիսատեսին երկարատես ծափերը կը ստիպեն իմպրովի մտաւորը՝ «Հայրապետական օրհներգը»: Որով վերջ կը գտնէ երգահանդէսը: Սրուան հանդիսատեսը տուն վերադարձաւ գոհունակ: Երգին առջեւ կահանցեցին մեր կիրքերն ու տանջանքները: Հանդիսատեսին կաթիլ մը երջանկութիւն պարգեւելու իր առաքելութեան մէջ յաջողեցաւ «Կոմիտաս» երգչախումբը:

ՌՈՂԵՐԹ ԱՌԱՔԵԼՆԱ

ARA TRAVEL IATA
ԱՐԱՍՍ

ARMENIAN AIRLINES
SALES AGENT,
ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԸ ԿԸ ՅԱՅՆԷ
ԻՐ ՅԱՐԳՈՅ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՆ,
ՈՐ Կ'ԱՊԱՆՈՎԷ

ՊԵՅՐՈՒԹ - ԵՐԵՒԱՆ - ՊԵՅՐՈՒԹ
ԵՒ ԸԱԼԷՊ - ԵՐԵՒԱՆ - ԸԱԼԷՊ
ARMENIAN AIRLINES ընկերութեան
• օդանաւային տոմսեր • օդարանի փոխադրութիւն

ԱՐԱ ԹՐԱՎԸԼ,
Պուրճ Համուտ, Երևան
Հեռ. 268594 - 261296 : FAX: 261296

ՊԱՔԻՈՒՄ ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՀԵՏ ՄԻԱՒՈՐՄԱՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս Պաքուի մէջ Ազրպէյճանի Գախազահ Հայտար Ալիեւի արտաքին քաղաքականութեան հարցերու Գախազահ խորհրդակցական Վաֆա Կիլիգատէ կարգ մը յայտարարութիւններ կատարեց Ազրպէյճանի ՕԹԱՆԻԿ անդամակցելու եւ Թուրքիոյ միանալու անհրաժեշտութեան մասին:

Վերոյիշեալ յայտարարութիւնները բաւական ընդարձակ բանավէճ ստեղծեցին Պաքուի մէջ: Այս առընչութեամբ թրքական «Հիւրըրիէթ» օրաթերթը իր 17 Յուլիսի թիւով անդրադարձաւ վերոյիշեալ հարցին, իր հրապարակած անդրադարձաւ վերոյիշեալ հարցին Կիլիգատէի հետ կատարուած ընդարձակ հարցազրոյցէն բաժնուցեր:

Ստորեւ՝ հայրենի «Ազգ» օրաթերթի թարգմանաբար տուած անդրադարձը եւ հարցազրոյցէն կարելի էր բաժնուցեր:

Այս օրերին Պաքուի մտաւորականութիւնը հիմնականում քննարկում է ազգային անվտանգութեան գծով Ալիեւի Գախազահ խորհրդակցական Վաֆա Կիլիգատէի ներկայացած Թուրքիայի հետ միաւորման խնդիրը: Խորհրդային դիւանագիտութեան փորձառու դիւանագետ Կիլիգատէն, արաբա-խորալէւեան պատերազմի ժամանակ միաւորող կամուրջ էր Գահրիբէ եւ Մուսուլայի միջեւ:

Ազրպէյճանի անվտանգութեան սկզբին Գախազահի կողքին էր որպէս ազգային անվտանգութեան եւ արտաքին քաղաքականութեան խորհրդակցական: Ազրպէյճանում թուրքական եւ ամերիկեան ռազմականացներ հիմնելու կոչով հանդէս եկած Կիլիգատէն Գերկայումս ղեկավարում է մի անկախ հետազոտական կենտրոն:

Կիլիգատէի այս նոր առաջարկը բանավէճի առիթ է հանդիսացել:

Ստորեւ հակիրճ ներկայացում է մեր երկար հարցազրոյցը:

ՀԱՐՑՈՒՄ.- Ինչու էք առաջարկում Թուրքիայի հետ միաւորուել:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- Պատմական տեսակէտից Ազրպէյճան պետութիւնը գոյութիւն չունի: Մենք՝ ազգով թուրքեր, կենտրոնացուած պետութիւն չկարողացանք ստեղծել: Մենք ազգային ինքնագիտակցութեան խնդիր ունենք: Ազրպէյճանական ազգ անուանուող երեւոյթ գոյութիւն չունի: Թուսներին այս քաղաքականութեամբ յաջողւեց մեզ մոռացնել տալ մեր թիրախները: Եթէ ազգային սեփական ուժ չկայ, չկայ նաեւ ազգային պետական ուժ: Ես չեմ հաստատում այսօրուան պետութեան ապագային: Ալիեւի հետ եթէ ինչ-որ բան պատահի, Ազրպէյճանի հետ ամէն ինչ կարող է լինել: Մենք ռուսական քաղաքականութեան ղեկ ենք: Եկէք Թուրքիայի հետ միաւորուենք, մի պետութիւն լինենք: Մենք անկախ չենք կարող ապրել:

Հ.- Ձեր այս կոչը որքանով է իրական:
Պ.- Տեսէք, երկու Գերմանիաներ միաւորուեցին: Այժմ որոշում է կայացուցել Ռուսաստանի ու Պիեյու-Ռուսիայի միաւորման մասին: Եթէ նրանք միաւորուած են, ինչու մենք մեր իսկական հայրենիքին չմիաւորուենք: Սա մի պատմական հնարաւորութիւն է: Ազրպէյճանի աշխարհի կողմից ճանաչուած երկիր է: Երկու պետութիւններ կարող են միաւորման որոշում կայացրենք ինքնուրույն կառավարելով իրենց գործերը: Եւրոյ մէկ ամիս Պաքուի արձարձուում է այս խնդիրը: Այս

գաղափարը շատ հանրաճանաչ է:

Հ.- Տարիներ է ի վեր քաղաքականութեան մէջ էք, ինչու էք այժմ այս գաղափարն առաջ քաշում:

Պ.- Կասպիական առաջանք Փուլիսը հուշակէլ է որպէս յատուկ շահագրգռութեան գոտի: Ասել է, թէ Ռուսաստանի իւրաքանչիւր դաշնակցից եթէ վտանգի առաջ կանգնի, Ռուսաստանը միջամտելու է: ՕԹԱՆԻԿ դա չի տեսնում: Կովկասում մենք առանց Թուրքիայի ամուր կանգնել չենք կարող: Հայերը Ռուսաստանի աջակցութեամբ նախ Գեյրաջարը վերցրին: Այնուհետեւ վերցրին եւս վեց շրջան: Հայաստանի գաւառները շրջաններ ետ տալու մասին ՄԱԿի բանաձեւ գոյութիւն ունի, ոչ ոք չի լսում: Վաղը նախընտան էլ են գնալու: Մենք խաղաղ ճանապարհով չենք կարող վերցնել մեր հողերը: Թուրքիան արդէն աւելի շատ պէտք է հետաքրքրուի Ազրպէյճանով: Քանի որ այս պահին հրադադար է: Սա խաղաղութիւնն է: Հրադադարն ամէն պահ կարող է խախտուել: Եթէ վաղը հրադադարը խախտուի, թուրք գիւնուողը կարող է միջամտել: Այն բանակն ո՛ր քարտէլ, ո՛չ կ'ազ: Այս քարտէլը Միացեալ Նահանգներին չի փախչի, սակայն, եթէ Ազրպէյճանը փյուլցուի, Թուրքիայի ձեռքից կը թափուի:

Հ.- Թուրքիայի այսօրուան աջակցութիւնն Ազրպէյճանի ամրապնդմանը բաւարար չէ:

Պ.- Բաւարար չէ: Ըստ կուլթուր, Տեմիլիի օրօք էլ յարաբերութիւններն ամուր չեն եղել: Տեմիլիի լուրջ էջը ընդունելով 1992 թուականին ռազմական դաշինք կրեալու էլ չի պահել: Եթէ ընդունել, Հայերը էջին գալ: Այն, որ մեր տարածքների 20 տոկոսը գաւթութեամբ են, մեղադրում եմ նաեւ Թուրքիային: Ես շատ անհանգստացած եմ: Ինչեւիցէ, առանց ուշացնելու հարկաւոր է Թուրքիայի հետ ռազմական միաւորման պայմանագիր կնքել: Ինչպէս այն արեցին Ռուսաստանը եւ Հայաստանը:

Ազրպէյճանի փորձառու դիւանագետի հրաժարական Ազրպէյճանում երկար ժամանակ արծարծուող պահանջի բարձրաձայն արտայայտութիւն էր: Սա միաւորում չէ, այլ Թուրքիայի ռազմական երաշխաւորութեան կարիք: Պաքուի որոշ ժամանակ փորձում է տեղեկանալ Ազգարայի մտադրութիւններին, սակայն սպասուելիք պատասխանը չի կարող լսել:

Անցած շաբաթ գրեցի Գախազահ Սեգերի Պաքու կատարած այցելութեան մասին իմ անկողմնակալ դիտողութիւնը, որտեղ ընդգրկեցի նաեւ Կիլիգատէի գնահատականը: Ազրպէյճանի դեսպան Սեհմէտ Նեւրուզօղլու Ալիեւը, իմ դիտողութիւնը ճիշդ չհամարելով, ճշգրտում պահանջեց: Պահանջը կատարում եմ: «Մենք ներկայ էինք փակ դռների ետեւում տեղի ունեցած բանակցութիւններին, եւ այդ բանակցութիւնները՝ շատ ցածր անցանք: Կիլիգատէն արդէն կառավարութեան կազմում չէ, մա չէր կարող տեղեկ լինել: Սեգերը Ալիեւին դիմում էր «իմ եղբայրս» խօսքերով, իսկ Նարբաղի վերաբերեալ նրա խօսքերը մեզ դուր եկան: Կիլիգատէն սաւում է, որ Ազրպէյճանի տարածքը Թուրքիան պէտք է դիտի որպէս իր սեփական տարածք: Այնտեղ թուրքական տարածք է, սակայն Թուրքիայի տարածքը չէ»:

ՖԵՐԱՅԻ ԹՈՒՆԶ
«ՏԻՐՐԵԼԵԹ»

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԸ ԶԱՆՈՒՄ Է ՅԱՆՈՒՆ «ՐԱՍԱԿՈՎԿԱՍՏԱՆ ԱՆԿՏԱՆԳՈՒԹԵԱՆ»

ԵՐԵՒԱՆԸ ԸՆԴԳԾՈՒՄ Է «ԶԱՌԵԱԿԻ» ԱՐԴԻԻՆԱԿԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս երեւում է, Ռուսաստանը վերջին շրջանում շահում է համակովկասեան անվտանգութեան համակարգի ձեւաւորման գաղափարի շուրջ ծաւալուող դիւանագիտական ճակատամարտերը: Յիշեցնենք, որ տուեալ հարցին վերաբերող առաջարկութիւնները արդիական բնոյթ ստացան ԵԱՀԿ Պոլսի վեհաժողովից եւ, մասնաւորաբար Հայաստանի ու Ազրպէյճանի Գախազահների ելոյթներից յետոյ: Համաշրջաճային համակարգի գաղափարը (որը նաեւ դաշինք են անուանում), փաստօրէն, դարձաւ ԵՄ 4ովկասի շրջանում իրենց շահերն ունեցող այս կամ այն պետութեան արտաքին քաղաքական գերակայութիւնների ցուցանիշը: Անդրկովկասեան հանրապետութիւններից բացի, դրանք են, մասնաւորապէս, Ռուսաստանը, Թուրքիան, Իրանը, Միացեալ Նահանգները, Եւրոպական Միութեան առաջատար երկրները:

Ռուսական դիւանագիտութիւնը գգալիօրէն տար-բերում է այժմեանից, իսկ Մուսկուլայի դիրքերը Անդրկովկասում այսօր ունեն ամրապնդման իրական հնարաւորութիւններ: Այդ են վկայում նաեւ Անդրկովկասեան հանրապետութիւնների ղեկավարների յայտարարութիւնները: Այս առումով բաւական հետաքրքրական է Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանյանի յայտարարութիւնը: Ելոյթ ունենալով Յուլիսի 11-ը Երեւանում կայացած մամուլի ասուլիսում՝ Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան գերտեսչութեան ղեկավարը, մասնաւորաբար, ասել է, որ «մեծ քառեակի» (Ռուսաստան, Հայաստան, Ազրպէյճան եւ Վրաստան) շրջանակներում ընդունուած որոշումները կարող են առաջին քայլը լինել համակովկասեան անվտանգութեան համարակարգի համակարգի կայացման ճանապարհին: Վ. Օսկանյանը յայտարարել է նաեւ, որ ԶԿԱՆՈՒՍՍԻ գործընթացի հիման վրայ ձեւաւորուած «կովկասեան քառեակն» այժմ բաւականաչափ ձեւաւորում է մեքսիկոյէ, որպէսզի արդիւնաւետօրէն քննարկի այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են շրջանային համաարտադրութիւնները, տնտեսական համագործակցութիւնը եւ 4ովկասի անվտանգութիւնը: Ողջունելով այդպիսի բանաձեւերը՝ Երեւանը, սակայն, մտադիր չէ հրաժարուել համակովկասեան անվտանգութեան իր բանաձեւից, որը արտացոլում է Հայաստանի հաստատութիւնը արտաքին յարաբերութիւնների փոխամրոջացման ու հաշուեկշիռաւորութեան սկզբունքին: Գաղտնիք չէ, որ այդ սկզբունքի առանցքը երեւանի Մուսկուլայի եւ Ուաշինգթոնի հետ ունեցած փոխյարաբերութիւնների բնոյթն է: «Հայաստանի յարաբերութիւնները Ռուսաստանի Դաշնութեան եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների հետ հիմնուում է փոխշահաւէտութեան եւ գործակցութեան սկզբունքների վրայ: Կշիռի ցմար թեքում է այն կողմը եւ այնքանով, որքանով այս կամ այն իրավիճակը համապատասխանում է Հայաստանի շահերին», յայտարարել է Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան ղեկավարը: Եւ նաեւ տեղեկացրել է, որ Սեպտեմբերի տեղի կ'ունենայ Գախազահ Ռոպերթ Զոչարեանի պաշտօնական այցը Ռուսաստանի մայրաքաղաք: Ինչպէս երեւում է, Երեւանը դիւանագիտական կշիռի ցմարին Ռուսաստանի կշիռը առաջան պէս առաւել քան կարելու է:

ԱՐՄԻՆԸ ՂԱԶԱՐԵԱՆ
«ՆԵԿԱԿԻՍԻՄԱՅԱ ԿԱԳԵԹԱ»

ԱԶՐՊԷՅՃԱՆԱԿԱՆ ԱՆՊԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ

Մուսկուլայի Չերեմուշի թողածսի շուկաների մէկից օրերս շաաօգնութեան մեքենան մի այցելուի տարաւ ուղիղ վերակենդանացման բաժանմունք: Երբ մարդն ուշքի եկաւ, պարզուեցին հետաքրքրական մանրամասնութիւններ: Խեղճ թամպովից ազարակապան էր, որ եկել էր թոններին այցելելու: Չեքի հետ էլ շուկայ էր մտնուել: Սկզբում քայլում էր առեւտրական շարքերի միջով ու գարմանում, բայց երբ տեսաւ թամպովեան գետնախնձորի գինը, սիրտը չդիմացաւ...

Ընթերցողին մոսկովեան շուկաների գներին ծանօթանալ օգնում է մայրաքաղաքային թերթերից մէկի ներկայացրած գնացուցակը: Այսպէս ազրպէյճանական լուրիկ 1 քլ. արժէ 55-60 ռուբլի, ջերմոցային վարունգինը 40: 20 ռուբլի արժէ գլուխ սոխի քիւրկրանը եւ 35 ռուբլի ստեպղինինը: Ամենաթանկը քաղող պայպեղն է, որի 1 քլ. արժէ 250 ռուբլի, իսկ մէկ կապը 40: Թարմ միրգ գնելն անպատմելի շքեղութիւն է. կեռասն ու ծիրանը վաճառում են քիւրկրանը 80 ռուբլով, իսկ անցած տարուան թամպովեան գետնախնձորն արժէ 25 ռուբլի:

Բնական երկրներում ապրանքի շուկայական գինը որոշում է պահանջարկով: Իսկ Մուսկուլայի շուկաներում կարծես զոտն ուսուսական ուրոյն ձեւով: Արպերութիւնն է այն թելադրում վաճառողներին ելնելով սեփական պիտոյթակից ու պահանջներին: Արդիւնքում հողի բարիքները շուկայում կրկնակի թանկ արժեն, քան մեծածախ շուկաներում: Եւ 3-4 անգամ աւելի թանկ, քան մօտակայ շրջաններում: 5 անգամ թանկ ինքնարժեքից: Առեւտրի այս ոլորտում ուժերի դասաւորութիւնը վաղուց արդէն գաղտնիք չէ մայրաքաղաքի իրաւապահների համար: Ապրանքային շուկաները վաղուց բաշխուած են վաւորական տարբեր խմբերով: Առեւտրական շուկաների սանձերը կտրուած են ազրպէյճանական յանցագործ խմբաւորման ձեռքին:

Չանախան ապրանքի շուկաներն ու ապրանքները տղնցեւեան պիպերութեան ձեռքի տակ են: Բոլոր գիւղատնտեսական շուկաների սանձերը կտրուում են ազրպէյճանական յանցագործ խմբաւորման ձեռքին: Բրտագետները համոզուած են, որ ազրպէյճան-

ցիները կանգնած են մայրաքաղաքային կազմակերպուած յանցաւորութեան ակունքների մօտ: Դեռեւս 80ականներին պաքուցի ճարպիկ տղաներն սկսեցին Պելուքաճենի ուղեկցել անճատարներ բեռներ գորգեր, միրգ, բանջարեղէն, ծաղիկներ: Նրանք շատ արագ իւրացրին տեղական առեւտրի նրբութիւնները արագօրէն շուկայից դուրս մղելով մոսկուլայիների տնական խորտիկներով ապահովող մերձպալթեան եւ ուրբանական գիւղացիներին:

Արդէն 80ականների կէտերին ազրպէյճանցիների ձեռքին էր մրգի եւ ծաղիկների առեւտրի մենաշնորհը: Առաջին աւազակային տանիքը ստեղծեց մի խմբաւորում, որն ունէր 150 ազրպէյճանցի անգամ: Այդ աւազակայինները ղեկավարում էր յանցաշխարհի յայտնի մի հեղինակութեան Գանթաբա մականունով: Նրա գունդը յաջողացրել էր հսկողութեան տակ առնել մայրաքաղաքի երեք խոշոր շուկաներ Կենտրոնականը, Լենինկըրտաւանը եւ Չերեմուշիինը: Ոչ մի բեռնատար չէր կարող մօտենալ այդ շուկաներին, առանց յատուկ թոյլտուութեան: Իւրաքանչիւր վաճառող միանգամից վճարում էր երկու գանձարկի պետական եւ աւազակային: Տուրք էին տալիս նոյնիսկ կանաչեղը վաճառող տատիկները: Ոչնչով աչքի չընկնող այդ շուկաները շուտով ձեռք բերեցին խիտ թանկ եւ սովորական գնորդին անմատչելի շուկաների անուն: Ըստ ընկերաբանների տուեալների, այդ տարիներին Չերեմուշիի շուկայից հիմնականում գնումներ էր կատարում Մուսկուլայի Պետական համալսարանի դասախօսական կազմը: Կենտրոնական շուկան այցելում էին գլխաւորապէս բարձր պաշտօնեաների ընտանիքներն ու արտասահմանցիները:

90ականների սկզբին Գանթաբա գունդը արդէն բաղկացած էր մօտ 300 մարտիկներից, եւ յարմարութեան նկատառումներով չէլքը նրանց մի մասի ղեկավարութիւնը յանձնեց Գանիլ մականունով հեղինակութեանը: Այդ ռզակն իր հըսկողութեան տակ առաւ Տանիլովիցի եւ Ցարիցիները շուկաները: Երբ 80ականների եւ 90ականների սահմանագծին մայրաքաղաքի պիպերութիւնն սկսեց ազդեցութեան ոլորտների վերաբաշխումը, ազրպէյ-

ճանցիները դրան չմասնակցեցին: Բայց սլաւոնական խմբակներից ոչ մէկը չհամարձակուեց վիճարկել նրանց իրաւունքները: Ներկայումս ազրպէյճանական խմբաւորումն հովանաւորութեամբ մայրաքաղաքում գործում են մօտ 50 բաւական ինքնուրույն խմբակներ: Նրանք գործակաճում վերահսկում են բոլոր գիւղատնտեսական շուկաները, մրգի, բանջարեղէնի եւ ծաղիկների փողոցային առեւտուրը: Այդ տղաների գործարար ջիւղը կարող է շարժել նոյնիսկ խմբիչխանների նախանը: Ազրպէյճանական պիպերութիւնը պարզապէս շահոյք չի գրաւարում: Այն արդէն 10 տարի մայրաքաղաքում սպասաւորուողութեան քաղաքականութիւն է վարում: Առաջին հերթին խմբաւորումը վերացրեց ամեն տեսակի մրցակցութիւն: Շուկայական առեւտուրը դարձել է ազգային մենաշնորհ: Աւազակների հաւաքագրած մօտ 1,5 միլիոն ազրպէյճանցիներ բնակութիւն են հաստատել Մուսկուլայում: Նրանք բոլորն էլ զբաղւում են շուկայական առեւտրով: Իսկ նրանց գերակշռող մասը ապօրինի ուղիով է յայտնուել այստեղ, եւ առեւտրով ոստիկանութեան տուեալները մի քանի անգամ գերազանցում են պաշտօնականը:

Մենաշնորհն իրագործում է հետեւեալ կերպ: Իւրաքանչիւր շուկայի ամրացում է, այսպէս կոչուած, նախաձեռնող խումբ: Այն սեղծ շինման մէջ է մտնում վարչութեան հետ եւ առաջարկում իւրօրինակ ինքնակառավարում. իբր տարբեր առեւտրիներ հետ ծագող բոլոր վեճեր, բախումները, խնդիրները ստանձնում են լուծել իրենք հասարակական հիմունքներով: Դժուար չէ գուշակել, որ ծոյլ տնօրէնները հաճոյքով են իրենց հոգսերից իրաժարում: Ապա ինքնակառավարման պատրուակով խումբը միանգամից գնում է բոլոր վաճառատեղաները, ինչով էլ շուկայի դուրսը փակում է այլ վաճառողների առջեւ: Իսկ հետագայ իրադարձութիւնները զարգանում են «քնականոն» հունով: Վաճառատեղաների յետեւում յայտնում են, բնակաճարար, միայն իւրաքանչիւրը: Մայրաքաղաքի շուկաները վաղուց արդէն ազգային հաւաքատեղիներ են ինչեցնում: Մի տեղում առեւտուր են անում Մենկեւաւորի շրջանի բնակիչները, մի ուրիշ տեղ Եւրախիները: Իսկ

մերոյի «Կիլիմո» կայարանի մօտի շուկայում ազրպէյճանական միայն մէկ գիւղ: Թամպով կամ Կորոնեթի ազարակապանի մուտքը շուկայ արգելու է: Սովորաբար ազրպէյճանցիները նրանց «դիմաւորում» են Մուսկուլայ չխաւած: Ճանապարհին կանգնեցնում են նրանց մեքենաները, առաջարկում իրենց գործարքը, ողջ ապրանքը յանձնել իրենց եւ խնդիրներ չունենալ: Շատ ազարակապաններ այդպէս էլ վարում են: Գրաժարուողների հարցերը լուծում են հենց շուկայում:

Ազրպէյճանցիները վաճառողների թելադրում են ազրպէյճանցիները: Այսպէս ոստիկանութեան տուեալների համաձայն, դրանք վրայ տակաւորէն ազդում են օրէնքով գողեղ Սլաւա Պաքուցիին եւ ջքմտը, ինչպէս նաեւ ազրպէյճանական գանձանակ պահող Ալի-Պապան: Գները ներառում են տարբեր յարակէտ ծախսեր, սահմանում յանցախմբի անդամներին, գանձանակին, կաշառքներ բազմաթիւ պաշտօնեաներին: Օւլիեթալի աշխատողների տեղեկութիւնների համաձայն, շուկան ամեն օր կերակրում է առեւտրի վերահսկողութեանը, համաճարակային եւ առողջապահական հսկողութեանը, իրչէ ծառայութեանը, ոստիկանութեան տեղական բաժանմունքներին: Դեպք է եղել, երբ Շախ մականունով հեղինակութեան օրէնքի ձեռքից փրկելու համար կլորիկ գումար է պահանջուել: Փողը հաւաքել են երեք օրում կըտրուել բարձրացնելով պահանջի գինը: Գներ թելադրելով, ախպերութիւնն իրեն ոչ մի ռիսկի չէ ենթարկում: Միեւնոյն է, գնորդն այլընտրանք չունի: Փողագետների տուեալներով, ազրպէյճանական մաֆիայի առեւտրական դրամակա շրջանառութիւնը կազմում է աւելի քան 5 միլիար տոլար: Դա ողջ Ազրպէյճանի համախառն արտադրանքի քաղող մասն է կազմում:

Առեւտրի աւազակային կանոնների դէմ մուսկուլեան իշխանութիւնները տարբեր քայլեր են ձեռնարկում: Յուլիսի 7-ը կաշառքներ ոստիկանութեան աշխատակիցները հանգիստ չունեն. հըսկուլայ են բոլոր մերձմոսկովեան ճանապարհները, դրանք մտնում ամեն մի շուկայի մօտ: Բայց նոյնիսկ նրանք ի վիճակի չեն ազրպէյճանական մաֆիայի դուրս շարժել շուկայից:

Առեւտրի աւազակային կանոններն ունեն իրենք ազարակապանները: Օրերս նրանցից մէկը նոր էր մօտեցել շուկային, երբ մօտեցած երեք ազրպէյճանցի մարտիկներ անելու իրենց առաջարկը: Պայմանը նոյնն էր. կամ կը յանձնեն ողջ ապրանքը, կամ... Բայց չհասցրին թելադրել երկրորդ կէտը: Փակ բեռնատնային դուրս թան ազարակապանի համազիւղացիները...

ԶԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍԸ ԿԸ ԾԱԼԱԽ

ԶԷՆՔԻ ԱՐՏԱԴԻՐԻԶՆԵՐՈՒՆ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԹԻՐԱԽԸ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ

Զենքի արտադրության մասին խոսելու ատեն մամբրիկացիներուն գլխաւոր մտահոգութիւնը կը մնայ իրենց մանուկները, որոնք վերջին տարիներուն իրենց ապօրինի կամ օրինաւոր գէնքերը ուղղեցին իրենց դասընկերներուն կամ խաղընկերներուն դէմ: Այսուհանդերձ, գէնքով գործադրուած բրտութիւնը ուսումնասիրող խմբակներուն ուսումնասիրութեանց համաձայն, գէնքի արտադրիչները իրենց շուկաները կը փնտռեն մանուկներու մէջ:

Շուկայ գտնելու այս նոր մտեցումը, որ մասամբ հետեւեալք է հրազենի վաճառքի անկման, կը բացայայտուի գէնքի ընկերութիւններու ծանուցողական պատկերազարդումը եւ պրոչիւզներու մէջ: Մտնուկներն են ապագան այն մարտիկներն, որ բոլորս կը սիրենք: Մտնուկները կրնան կրակոցն ու օրսորդութիւնը վերակենդանացնել, կարելի է կարգալի կ'ընկրնա ինչպէս արտադրողները կ'արտադրեն մէջ:

Նոյնպէս նեշնիլը Եւրոպայի Ափարքի Կառնուտը կը քննարկէր գէնքի պրոչիւզները, ուր կ'ընտրուի «Տարի կը գլխաւոր չափանիշը չէ (զկէ՛ք գործածելու): Կարգ մը երկրաստորներ կը սկսին տարբերակներէ: Այս խմբակին համաձայն, մանուկը պատրաստ է գէնք գործածելու, եթէ «այո» կը պատասխանէ քննարկողին: Հարցումի մը «զի՛նք ստուրն ստակն ինչ կ'ընէ՞ք երկու - երեք մամբ» եւ կամ «զի՛նք նպարտակն ինչ կ'ընէ՞ք 20 տարեկան գնումի ցուցակով մը»:

Ամերիկեան դաշնակցային օրէնքը մանուկներուն կ'արգիլէ ատրճանակ կամ գնդացի գնել: Սակայն գէնք արտադրող ընկերութիւններուն քարոզչական նպատակը պատանիները գէնք գործածելու եւ անոր հանդէպ ըմբոստանելու գաղափարին ծանօթացնել է:

Մանուկներու անմեղ աշխարհէն ներս գէնքի նման բիրտ «խաղալիքներով» մուտք գործելու սպառողական նպատակը գայրացուցած է ամերիկացի ծնողները եւ գէնքի ճարտարարուեստի ընդհանուր խմբակները: Աստիճակով պետական անելի խիստ հակողութեան տակ առնել գէնքի վաճառքը երկրին մէջ:

Ալբերտի, ծխախոտի եւ հրազենի գրասենեակին տուեալներուն համաձայն, վերջին տարիներուն Միացեալ Նահանգներու մէջ գէնքի արտադրութիւնը անկում կ'ընէ: 1996ին արտադրուած է 3,8 միլիոն հրազեն, մինչդեռ այդ քանակը 4,4 միլիոն էր 1989ին: Գրասենեակին պատասխանատուները դիտել կ'ու տան, թէ երկար ժամանակ գէնքի գլխաւոր թիրախը՝ սպիտակամորթ սոցալմարդիկը, այլեւս գէնք չեն գներ: Ճարտարածական իրերու սպառող կիները թիրախ ունենալու արտադրիչներուն ճիգերը: Իսկ որսորդութիւնն ու գէնքի այլ մարգածներու նախաօրութիւնները հետզհետէ նուազած ըլլալով՝ գէնքի ճարտարարուեստը իր ապագան կը տեսնէ մանուկներուն մէջ:

«Հրացանագործական մարգածներուն ապագան մեր բոնուներն են: այս պատճառով է, որ իրեն Ազգային Հրազենի Ընկերակցութիւնը՝ մեր առաջնութեան իրենք ինքնին, կ'արգիլէ ամերիկայի երկրաստորութեանը, կ'ընէ ինչպէս ընկերակցութեան նախագահ Մարիոն Հեմմըրը:

Ամերիկեան դպրոցներուն մէջ կատարուած հրացանագործութիւններուն հիմնական պատճառը կը նկատուի ատրճանակներու եւ այլազան հրացաններու առատ եւ անկաշկանդ գոյութիւնը տուներէն ներս: Ասոր կողքին, պատկերասփռուին պատասխան վրայ, պարբերաթերթերու թէ շարժապատկերի մէջ ցուցադրուող ու հետեւաբար քաջաբերող բրտութիւնը կը խթանէ մանուկներու անձեւ կիրքերու աշխարհը եւ գաւնոնք կը մղէ իրենց գայրույթը արտադրողները գէնք գնելով եւ գայն գործածելով:

Հրացանի Ազգային Ընկերակցութիւնը կը մերժէ մանուկներու բրտութեան պատասխանատուութեան մէջ րաժիշը իր ուսերուն վրայ առնել: «Ընկերակցութիւնը կ'ընէ՛ք, մտնուկ - զկէ՛ք ստուրնը եւ սերս կ'ընէ՛ք ստեղծողի պատկերը ծանուցել: Սակայն անոր ծրագրին յետին յրջապատմանը մտնուկները զկէ՛ք վարձեցնելու է, կ'ընէ՛ք բրտութեան հրացանակներուն կեդրոնի վարիչ Բրիսթըն Ռանտը:

Սակայն գէնքի արտադրիչները կը պնդեն, թէ մանուկներու բրտութեան պատճառը պէտք է փնտռել այլուր, եւ թէ գէնքը պարզապէս գործիք մըն է: «Մտնուկներու կամար պատրաստող զկէ՛ք գործածութեան ծրագրիները կ'իրագործը:

Ձիւնուրակաճարտարարուեստի ամերիկեան հսկայ ընկերութիւնները միլիառաւոր տոլարներ պիտի չափեն ՕՊԱՆի ընդարձակման ծրագիրներուն: Անոնք արդէն մեծ ներդրումներ կատարած են քարոզչական միջոցներով եւ լոպիինգով Ուաշինգթոնի մէջ իրենց դատը պաշտպանելու համար:

Պաղ պատերազմի ատարած զինուորական ճարտարարուեստը տկարացաւ եւ ստիպուեցաւ փոխել իր արտադրատեսակները: Սակայն ՕՊԱՆի դէպի Արեւելեան Եւրոպա ընդարձակումը զինական ճարտարարուեստին համար պիտի ստեղծէ նոր եւ մեծ շահաբեր շուկայ մը:

«Նիւ Եորք Թայմզ»-ի կողմէ պատրաստուած վերլուծական հրատարակութեան մը տուեալներուն համաձայն, Միացեալ Նահանգներու զինուորական ճարտարարուեստի մեծագոյն վեց ընկերութիւնները վերջին երկու տարուան ընթացքին 51 միլիոն տոլար ծախսած են լոպիինգի համար: Եթէ նկատի առնենք զինական ճարտարարուեստով զբաղող ընկերութիւններու լոպիինգի ծախսերը, ապա անոնց դիմաց գաճաճ կը թուին ճարտարարուեստի մնացեալ մարգերու ճիգերը:

Թե՛ն լոպիինգի գլխաւոր նիւթը ՕՊԱՆի ընդարձակումն է, սակայն զինական ճարտարարուեստի հսկաները միլիառաւոր տոլար արժողութեամբ այլ գործեր ունին Քոնկրետի մէջ: Յիշեալ ճարտարարուեստը կը մնայ ամենն առատածեղն նուիրատուն Քոնկրետի թեկնածուներուն, հաւասարապէս օժանդակելով եւ ղեմնկրատներուն, եւ հանրապետականներուն: Անիկ վերջին տասնամեակին Արեւելեան Եւրոպայի մէջ համայնապարտեան անկումն էր մեծ գումարներով շրջանցած է Քոնկրետի թեկնածուները: Ձինական ճարտարարուեստի ընկերութիւնները 32,3 միլիոն ծախսած են թեկնածուներուն համար, ինչ որ մեծ մասամբ է եթէ նկատի ունենանք, որ նոյն ժամանակաշրջանին 1991էն 1997ին ծխախոտի լոպինգ ծախսած է 26,9 միլիոն:

Ամերիկեան զինուորական ճարտարարուեստի վեց հսկաները՝ *Լոքհիտ Մարքին*, *Նորթրոք Կրու-*

լին 100 տարիէ ի վեր ինչո՞ւ մտնուկները չէին սպաննիր 100 տարի առաջ», կը պատճառաբանէ Արտոնագրուած Զէնքերու Ընկերակցութեան նախագահ Անտրիւ Մոլլըրը:

Արքանսաս Նահանգը ունի գէնքով սպաննուողներու մեծագոյն համեմատութիւնը Միացեալ Նահանգներու մէջ: 15 տարեկանէն վար պատանիներուն 100 հազարէն չորսը կը սպաննուին գէնքով: Մինչդեռ այս պատկերը դաշնակցային մակարդակի վրայ 1,5 պատանի է 100 հազարի մէջ:

Զէնքի ճարտարարուեստի քարոզչական միջոցները բազմաթիւ են: Հրացանի Ազգային Ընկերակցութիւնը պատանիներու հետաքրքրութիւնը կը շարժէ այլազան ձեւերով, ինչպէ՛ք՝ բախտարբէ հոտի Իկըրը, գէնքի հետ ընտանեկան յարաբերութեան կողմէ րանկուսները եւ տարբեր ծանուցումները:

Միլիոն Ուէրն արտադրիչին կարողութիւնը կը բացուի ուղադրուած ծանուցումով մը: 12 տարեկան պատանի մը նշան կ'առնէ հօրը կողքին կանգնած: «Կարծէ՛ք առաջին կրակը, որ կայրուի ինչ առաջին անգամ հոս բերաւ: Լաւ ժամանակներ էին: պարզապէս իրեն, կայրուի եւ Միլիոն Ուէրնը», կ'ընէ ծանուցման նախադասութիւնը:

Ամերիկա կը գիճէ իր մանուկները:

ԶԷՆՔԻ ԼՈՊԻՆ ԸՆՏԵՐ ԿԸ ՓՆՏՈՒԷ ՕԹԱՆԻ ԸՆԳԱՐՁԱԿՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻՆ ՄԷՋ

ման, Թեքսթոն, Պոլիսի Եւ Սաքսոնը Տուկլաս արեւելուցիցն նաեւ իրենց նըպաստը դաշնակցային ընտրական յանձնարարութեան 1991ին այդ նպաստը 1,5 միլիոն էր, իսկ 1997ին անկախ բարձրացաւ 2,4 միլիոն տոլարի:

ՕՊԱՆի օրէնքներուն համաձայն, նոր անդամներն կը պահանջուի վերադարձաւոր լինել իրենց բանակները արեւմտեան զինակցութեան չափանիշներով: ՕՊԱՆ կը տիրապետէ աշխարհի ամենէն կատարելագործուած արհեստագիտական զենքերուն եւ հաղորդակցութեան միջոցներուն: Այն ընկերութիւնները, որոնք կը յաջողին ձեռք ձգել վերանորոգելու համար ՕՊԱՆի նոր անդամներուն զինուորական հին խորհրդային համակարգը:

Իսկայական շահեր պիտի ապահովեն: Օրինակի համար *Լոքհիտ Մարքին* արտադրութեամբ «ԷՖ-16» տիպի ռազմական օդանավ մը կ'արժէ 20 միլիոն տոլար, իսկ *Պոլիսի «ԷՖ-18»* ներու գիները կը հասնին մինչեւ 60 միլիոն տոլարի: Լեհաստան առանձին կ'ուզէ գնել 150 օդանավ եւ այժմ կ'ուսումնասիրէ *Լոքհիտի, Պոլիսի* եւ *Ֆրանսական* բրիտանական եւ ռուսական ընկերութիւններու

վաճառման առաջարկները: Նախագահ Բիլքլինթոն ՕՊԱՆի ընդարձակումը, իբրեւ եւրոպայի կայունութեան տրաշխիք, դարձուցած էր իր արտաքին քաղաքականութեան անկունքը: Անթրոն ձգտուելով զինարուեստի ընկերութիւնները գործադր կանգնեցան Բիլքլինթոն ՕՊԱՆի ընդարձակումը քաջալերելու քաղաքականութեան: Չօրակցութեան գլխաւոր գործիքը ՕՊԱՆի ընդարձակման Ամերիկեան Յանձնարարութեան է, որուն տեղի կը գտնուի զինական ճարտարարուեստը: Ասիկա նոյնիսկ աշխատանք

կը տանի Ամերիկայի ազգային փոքրամասնութիւններու մէջ, որոնք կը քաջալերեն իրենց մայր երկիրներուն անդամակցութիւնը ՕՊԱՆի:

Միւս կողմէ, Ծերակոյտի մէջ կարգ մը հոսանքներ կ'ընդդիմանան ընդարձակման ծրագրին եւ անոր մէջ զինուորական ճարտարարուեստի ընկերութիւններուն կատարած շահարկումներուն: Հանրապետական ժողովուրդական մեծ ընդհանուր զեմի ընկերութիւններուն շահագրգռութեան մակարդակը, ինչպէս ըսուած է, «հաւանաբար ծովափ չ'ընեցող 700 մղաքիտը վաճառեց նոր նաւատորմ մը»:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ԶՄԹԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԵՐՈՒՐԱ ՊԵՏԸ Է ՄԻԱԶՈՒԷՆ ԻՐ ԶԻՆԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍԸ

Եթէ ամերիկեան զինուորական ճարտարարուեստի այժմու ծաւալումը շարունակուի, եւրոպական ընկերութիւնները պիտի գիմագրաւեն ամերիկեան զենքերու միջազգային տիրապետութեան հարցը: Զենքերու շուկային դուրս մնալով՝ Եւրոպայ կրնայ կորսնցնել իր զինուորական եւ քաղաքական ուժի հիմքերը:

Նման նահանջ մը զսկսելու մտադրութեամբ օդանավային եւ զինական ճարտարարուեստի եւրոպացի պատասխանատուները վերջերս աւարտեցին ուսումնասիրութիւն մը, որ Բրիտանիոյ, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ ղեկավարներուն ինքնուրուր կու տայ կեդրոնացնելու իրենց զենքի ճարտարարուեստները:

Եթէ Եւրոպայ միաձուլէ իր զենքի օթքը արտադրիչները, անիկ կրնայ տարեկան իր վաճառքը հասցնել 28 միլիարդ տոլարի, ինչ որ կը գերազանցէ ամերիկեան ընկերութիւններուն շահերը: Այսպէս, ամերիկեան թիւ մէկը՝ *Լոքհիտ Մարքին* տարեկան վաճառքը կը հասնի 21 միլիարդի, իսկ *Պոլիսի, Մարտանը Տուկլաս* եւ *Նորթրոք Կրու* ման ընկերակցութեան՝ 27 միլիարդ տոլար:

Միացեալ Նահանգները իր զինական ճարտարարուեստը միաձուլեց 1980ական եւ 1990ական թուականներուն՝ քանի մը հսկայ ընկերութիւններու մէջ: Եւրոպայի պարագային նման վերակառուցման մը գաղափարը երկարատեւ է լինելու կ'արժանանալ: Ուսումնասիրութեան առաջադրած միաձուլման երկու տարբերակ է: առաջինը կը ծրագրէ եւրոպական զենքի արտադրիչները մէկտեղել հսկայ ընկերութեան մը մէջ, որ պիտի կոչուի «Եւրոպական Օդանավային եւ Զենքի Ընկերութիւն», եւ որուն արտադրութիւնները պիտի կազմեն ռազմական օդանավ եւ ուղղաթիւ, հրթիռներ եւ այլազան զինամթերք:

Երկրորդը կ'առաջադրէ միացնել նոյն տեսակի զենքի արտադրիչները ընդհանուր ղեկավարման եւ կառույցի մը տակ:

Սակայն ուսումնասիրութիւնը կը մատնանշէ, թէ Եւրոպայ այժմ պատրաստ չէ յիշեալ ընտրանքներէն որեւէ մէկը ուղեգրելու: Ամերիկեան պաշտպանութեան մարզի պատասխանատուները դժգոհ են Եւրոպական զինական ճարտարարուեստի կայունութեան եւ կը կարծեն, թէ նոյնիսկ Միացեալ Նահանգները պիտի չ'ընեն Եւրոպայի զենքի ճարտարարուեստի մարզի տկարացումէն: Այս մարզին մէջ Եւրոպայի ընկերութիւնները կրնան կարծր քաղաքականութիւնը կրնայ Միացեալ Նահանգները գրկել գէնքի եւրոպական շուկայէն եւ վնաս հասցնել ՕՊԱՆի եւ միջատանտեան ապահովական մարզի յարաբերութիւններուն:

Եւրոպայի զինակազմներու նահանջին պատճառը արմատաւորուած է ճարտարարուեստի կառույցին մէջ: Զինական ճարտարարուեստը պատմականօրէն յատուկ երեւոյթ մը էր եղած է երկիրներու տնտեսութեան մէջ յաճախ գործելով իբրեւ զինուոր ուժերու մէկ մասը: Եւրոպայի պարագան նոյնը չէ, այնտեղ զինակազմներու կողմէ: Պաղ պատերազմէն ետք անոնք դարձած են ճարտարարուեստի սովորական մարզ մը, որ կը պարտի սահմանափակել ծախսերը, կրնա տել իր արտադրութիւնը (շուկաներուն նուազումին պատճառով), արտաքին շուկաներ եւ շահարկումներու ծրագիրներ որոնել, ինչպէս նաեւ մեծ ծախսեր կատարել նորարարութեան եւ արդիականացման համար:

Թե՛ն տեղեկագրերը կը բնագրէ, որ Եւրոպայի կայունութիւնը հասուն է զենքի արտադրիչներու

էրոպայի վերակազմակերպման օրինակին չհետեւի զինուորական ճարտարարուեստը, եւրոպացի արտադրիչները պիտի մնան ամերիկացիներուն բախակցման վտանգին ենթակայ: Վերջերս Եւրոպայի բախակցման մտնուցեան, երբ ամերիկեան *Լոքհիտ Մարքին* եւ *Պոլիսի* ընկերութիւնները զենքի ընկերութիւնները հրաւիրեցին մասնակցելու ուժաձիգ օդանավներու արտադրութեան նոր ծրագրի մը մէջ իբրեւ պայմանագրեալ փոքր գործակիցներ:

Ամբաստանելով Միացեալ Նահանգները զինուորական միջազգային տիրապետութեան ձգտելու յանցանքով գերմանական *Տայմըր-Պենց* ընկերութեան պատասխանատուն վերջերս յայտարարեց, թէ փրկութեան միակ ձեւը Եւրոպայի պաշտպանութեան հարտարուեստի եւ քաղաքականութեան «Եւրոպականացումն» է:

ՀՈԳԵՐՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ (PSYCHOPHYSICS) ՆԵՐՈՒԺԻ ՄԱՍԻՆ

Արեւելեան թե արեւմտեան մշակութիւններու գրաւոր պատմութեան սկիզբէն ի վեր կարելի է հանդիպել արձանագրութիւններու, որոնք կը վերաբերին մարդկային մարմինը շրջապատող «լոյս»ի մը՝ օրալին: Մինչեւ վերջերս այդ լոյսը տեսնելու մեկնաշնորհը կը վերագրուէր փիլիսոփաներու, «մտածող»ներու, «զգայուն»ներու եւ արուեստագետներու: Բազմաթիւ անհատներ, որոնք կարողութիւնը չունին օրան տեսնելու, կասկածի տակ կ'առնեն անոր գոյութիւնը իսկ:

Օրալի նկատմամբ կասկածամտութիւնը շատ անելի արմատացած է Արեւմուտքի մէջ: Արեւելեան մշակութիւններու մէջ օրալի եւ մարմնի ներուժի համբով հիւանդութիւններու դարմանումը շատ անելի հիմն է ինքզինք հաստատած կիրարկում մը: Արեւելեան մշակութիւններուն մէջ, աւանդական ձեւերով դարմանողները, շամանները, «կախարդ»ները ընդհանրապէս ընդունուած եւ յարգուած են ընկերութեան կողմէ: Արեւմտեան ակադեմիական աշխարհը ընտրած է հակառակ ուղղութիւնը՝ հատուկ չընծայելով ոչ «գիտական» ձեւերուն:

Սակայն 20րդ դարուն ընթացքին կատարած ուսումնասիրութիւնները ծնունդ տուին արեւմտագիտութեան մը, որ առիթ ընծայեց անելի մանրամասն կերպով ծանօթանալու կենդանի էակներու ներուժին՝ փաստելով անոր գոյութիւնը եւ ազդեցութիւնը կեանքին վրայ: Այս արեւմտագիտութեան շնորհիւ այսօր կարելի է «տեսնել», «չափել» ուսումնասիրել եւ երբեմն նոյնիսկ փոփոխութեան ենթարկել անհատի մը օրան:

Հետեւաբար օրալի եւ ներուժի նման իրականութիւններու գոյութեան նկատմամբ կասկածամտութիւնը պարզապէս մտքի աշխարհին պարտադրուած կաշկանդում մըն է: Այս մէկը կը նշանակէ, որ մարդկային միտքը խորքին մէջ կարողութիւնը ունի «զգայուն» այն ալիքները, որոնք անտեսանելի են աչքին համար (այդ ալիքներուն շարքին են՝ հեռահաղորդակցութեան, նախազգացումներու եւ վեցերորդ զգայարանքի նման երեւոյթներ): Սակայն գիտութեան հանդէպ մարդուն տածած կոյր հաւատքը կ'արգիլէ, որ ան վստահի իր ներաշխարհի ամէնէն խոր արտայայտութիւններուն եւ զայն կը մղէ, որ կառչի այսպէս կոչուած «անարկայականութեան»: Այս իրողութեան պատճառով ներուժը մտէ կը մտնէ, որ վերոյիշեալ երեւոյթները անդին կ'երթան ժամանակի եւ տարածութեան բնախօսական օրէնքներէն: արդի գիտութիւնը կը բաւարարուի հետեւելով արդէն իսկ «փաստուած» իրողութիւններուն (ինչպէս ժամանակին գիտնականները համոզուած էին, որ մտքովը տափակ է եւ ոչ կ'որ): Այս մօտեցումը արգելք կը հանդիսանայ, որ գիտութիւնը տեսնէ այն հսկայ անծանօթ տարածութիւնը, որ կը բացուի իւրաքանչիւր անհատի աչքերուն առջեւ: Թեթեւս նոյնիսկ կրթական-դաստիարակչական որդեգրուած դրոշմներն են, որ կը ստիպեն մտածելու այնպիսի ձեւ մը, որ կը սահմանափակէ կեանքի իրականութիւնները տեսնելու կարողութիւնը: այսպէս նոյնիսկ գիտական փորձարկումները կը հարաբերեն մեծ թիւով տուեալներ, որոնք կը պատկերեն կեանքը եւ նիւթը՝ իբրեւ պարզութիւններ, որոնց ընդմէջէն կ'անցնին ներուժի ալիքները:

ՕՐԱԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՄԵՆՏԱԿՈՅԹՆԵՐՈՒՆ ՄԵՋ

Օրալի մասին արձանագրութիւններու կարելի է հանդիպել մարդկային քաղաքակրթութեան ամէնէն հին գրութիւններուն մէջ: Արեւմտեան մշակութիւն մէջ շատ անելի տարածուած են իրենց գլխուն վրայ լուսապատկերներու ստեղծումը եւ մարգարէներու պատկերները: Սակայն իբրեւ ոգեկան ներուժ օրալի նշումը շատ անելի հիմն է, քան քրիստոնեութիւնը: Եգիպտական հին արուեստը լեցուն է օրալի նկարագրութիւններով: Օրան նաեւ հիմքն է արեւելեան կրօններուն: Չինաստանի մէջ այս նե-

րուժը կը կոչուի «Քի» (կամ Շի), Հնդկաստանի մէջ՝ «Փրանա»: հիմնուելով կրօնական արձանագրութիւններուն մէջ կը հանդիպինք «լուսաւորուած»ներու նկարագրութեան, ուր կը խօսուի «լոյսի հազարաւոր թերթիկներու» մասին: Գրականութեան մէջ նաեւ կարելի է գտնել օրալի մասին նշումներ: Ամէնէն հին գրութիւններէն մէկը կը պատկանի Հիտայտական Պիլիկէին (1098-1179), որ իր գրութիւններուն մէջ կը նկարագրէ լուսաւոր առարկաներու տեսիլքներ, ինչպէս նաեւ՝ այլ փորձառութիւններ:

Իբրեւ ետք Լորտ Ալֆրէտ Թեյնիսըն մահը նկարագրած է իբրեւ լոյսի նուազում՝ «էի անկուներու» դանդաղեցում՝ «Քուլս եղիւր երբ լոյսս կը նուազի, երբ արիւնը կը գալարուի, եւ շիդերը կը փշարադուին եւ կը սարսափան, եւ սիրտը հիւսնոգ է, եւ էի բոլոր անիւները կը գնդադադին» (Լորտ Ալֆրէտ Թեյնիսըն, 1847): Բոլոր մշակութիւններուն մէջ լոյսը կը նկատուի ոգիի կամ «Աստուծոյ» էութիւնը, եւ բոլոր լեզուներուն մէջ գոյութիւն ունին «Աստուածային լոյս», «Սուրբ Հոգիի լոյս» եւ «լուսաւորուել» արտայայտութիւնները: Աստուածաշունչը նաեւ լեցուն է լոյսի պատկերներով:

ԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ԿԵԱՆՔԻ ՆԵՐՈՒԺԸ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆԻ ՈՒՆԻ

Մինչեւ վերջերս ներուժի լոյսը տեսնելը յըստական տեսնելու, «զգայուններու» եւ անհոգական ձեւերով դարմանողներու մեկնաշնորհը կը նկատուէր: Այսուհանդերձ, արեւմտագիտութեան զարգացումով այսօր կարելի է առարկայական օրէնքներէն չափել զանազան ներուժեր եւ անոնց փոխադարձ ազդեցութիւնները: Լաւ շին հերթին, կարելի է չափել մարդկային մարմինը շրջապատող ելեկտրական դաշտը: այս դաշտը նոյնիսկ կարելի է նկարել՝ մարդոց, կենդանիներու թէ բոյներու պարագային:

1950-ին նկատուելու այս բերնիքը հետազոտող Մեմֆիսի Քիլիան նկարագրեց, երկու նմանօրինակ տեղանքներու ներուժի դաշտը: հակառակ իր բոլոր նիւթերուն, տեղանքներուն ներուժի դաշտերը տարբեր էին: մէկը միտնէ շատ անելի զօրաւոր էր: Յաջորդ առաւելու կ'ընկնայ, որ հակառակ իրենց արտաքին նմանութեան, տեղանքները տարբեր բոյներու կը պատկերէին: զօրաւոր ներուժ ունեցող տեղերը կու գար առողջ բոյն մը, իսկ տկար ներուժ ունեցող տեղերը՝ հիւանդ բոյն մը:

Մարդկային օրալի շուրջ Քիլիանի կատարած ուսումնասիրութիւնները եւ նկարահանումները ցոյց տուին, որ մարդոց շուրջ նաեւ կայ ներուժի անտեսանելի դաշտ մը: Անելի յառաջացած գիտական ուսումնասիրութիւնները ի յայտ բերին, որ այդ ներուժը կեդրոնացած է մարմնին վրայ հազարաւոր կէտերու մէջ, որոնք կը համապատասխանեն չինական ասեղնաբուժութեան կէտերուն:

ՆԱՍԱՆ նաեւ կատարած է փորձարկումներ, որոնք ցոյց կու տան մարդկային ներուժի գոյութիւնը, ինչպէս նաեւ արտաքին աշխարհին հետ անոր յարաբերութիւնը: Այսպէս, ՆԱՍԱՆ գիտնականները սենեակի մը մէջ ստեղծած են քաղաքականութեան եւ բնութեան բնական պայմաններ եւ փորձարկում մի մասնակցող անհատներէն ինքրած են որոշ ժամանակ անցընել այդ սենեակին մէջ: Այդ միջոցին գիտնականները երկու փորձ կատարած են: առաջին հերթին, անոնք նուազեցուցած են սենեակին ելեկտրամագնիսական դաշտին տարողութիւնը: այդ կացութեան մէջ անոնք նկատած են, որ անհատներուն օրալի դաշտերը իսկապո՞ւսով են դարձած են անհերքաշունչ: միեւնոյն ատեն, մասնակցները մտքերուն եւ զգացումներու ուղղութիւն կորսնցնելու տպաւորութիւնը ունեցած են եւ անոնք նոյնիսկ սկսած են լալ՝ մահուան վտանգի առջեւ գտնուելու յստակ զգացումի մը դեմ յանդիման:

Երկրորդ հերթին, գիտնականները բարձրացուցած են սենեակի ելեկտրամագնիսական դաշտին տարողութիւնը եւ նկատած, որ այդ կացութեան մէջ մասնակցներուն օրալի դաշտերը անելի բնական են եւ երբեք դարձած են: միաժամանակ, անհատները զգացած են, որ իրենց մտքերը կը յստականան եւ իրենց գիտակցութեան մակարդակը, ինչպէս նաեւ տրամադրութիւնը կը բարձրանան:

Այս ուսումնասիրութիւնները ցոյց կու տան նախ, որ օրան գոյութիւն ունի եւ երկրորդ մարդկային ներուժ կ'ազդուի իր շրջապատէն դեպի իրեն եկող այլ ալիքներէ: Այս պատճառով է նաեւ, որ Միացեալ Նահանգներու մէջ կատարուած ուսումնասիրութիւններ կ'ընդգրծեն, որ հեռաձայնի կաշաններու մէջ աշխատողներուն, ինչպէս նաեւ ելեկտրական բարձր ներուժ արտադրող կայաններու մօտ բնակողներուն մէջ շատ անելի բարձր են քաղցկեղի եւ

այլ հիւանդութիւններու համեմատութիւնները:

Հետաքրքրական է, որ գիտութիւնը այս բոլոր տուեալները բացառապէս կ'ազդուի, տակաւին իր կիրարկումին մէջ ուղղակիօրէն նկատուի չ'առնէր ներուժի գոյութիւնը: իսկ գիտութեան անկախ, մարդիկ նաեւ իրենց առօրեայ կեանքին մէջ շատ յաճախ կը հաւանդուին չ'տեսնել իրենց իսկ իրականութիւնը պայմանաւորող եւ «լուսաւորող» ներուժի երեւոյթը:

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄ ՅԱՆԿԻՄԱՆ

Արդի արեւմտագիտութեան շնորհիւ, գիտնականները նաեւ ունին մանրադիտակներ, որոնց ընդմէջէն կրնան դիտել ապրող որեւէ բէլը: Անոնց կատարած հետզհետէ անելի խոր ուսումնասիրութիւնները իւրաքանչիւր անգամ ցոյց կու տան, որ նիւթը հաստատուն չէ, այլ կազմուած է պարզապէս տարածութեան եւ շարժող ներուժէ: Դժուար է թերեւս պատկերացնել, թէ մեր մարմնի իւրաքանչիւր շիդ, իւրաքանչիւր բէլը իրականութեան մէջ պարզապէս մըն է, ուր «կը իրողայ» մեր ներուժը: Նիւթը հաստատուն կը թուի ըլլալ, որովհետեւ այդ պարզութեան մէջ շարժող ներուժը իրիւր է:

Այս գիտը հաւանաբար շատ հետաքրքրական է գիտական մտքին համար: Սակայն անիկա նոյնքան եւ անելի կարեւոր է մարդուն ինքնագիտակցութեան համար: յստակ է, որ ամէն բան կը փոխուի, եթէ ընդունինք, որ մենք խորքին մէջ գոյութիւն ունինք իբրեւ շարժող ներուժ եւ ուրիշ ոչինչ: Այս մէկը կը նշանակէ, որ այդ ձեւի էութեան գիտակցումով մարդը կըրնայ իսկապէս ըլլալ իւրաքանչիւր վայրկեանի մէջ վերստին ծնելով, որովհետեւ կարողութիւնը ունի իր սեփական ներուժը զգալու եւ ուղղելու: Այս մօտեցումը մեզ կը հետաքրքրէ, որոնք հիմնուած են այն համոզումին վրայ, թէ իւրաքանչիւր անհատ մէկ ձեւով կըրնայ գոյութիւն ունենալ՝ ըստ իր փորձառութիւններուն եւ պատմութեան: Ճիշդ է, որ մեզմէ իւրաքանչիւրը տարբեր «անցեալ» եւ պատմութիւն ունի: սակայն, եթէ այդ փորձառութիւնները դիտելը իբրեւ ներուժներու հանդիպում (ծնունդներ եւ երեխաներու միջեւ, բարեկամութեան միջեւ եւ այլն), հասկնալի կը դառնայ, որ ներկայ վայրկեանին մէջ մեզմէ իւրաքանչիւրը զգալու է ունի ընտրելու իր ստացած ներուժներուն ընդմէջէն այն, ինչ որ զինք կը տանի ուրախութեան:

Այս իմաստով անհեթեթ կը դառնայ նաեւ մտային իրականութիւններու տեսութիւնը: Այս գծով կը մէջբերենք հոգեբան եւ միաժամանակ ոգեկան երեւոյթներով զբաղող Ճիւլիա Ժապլոնիքիէն հատուած մը. առնուած՝ անոր «Ներուժի դարձանոց» յօդուածէն:

«Երբ առաջին անգամ սկսայ տեսնել օրալի նման իրականութիւններ, որոնք ըստ երեւոյթին, գոյութիւն չունենին շատ ուրիշներու համար. պահ մը վախցայ, որ կ'իենթանամ: Հետեւ զհետէ հետաքրքրուելով այլ երեւոյթներու մասին՝ անդրադարձայ, որ շատեր նաեւ կը բաժնեն իմ փորձառութիւնը:»

«... Այն ատեն մտածեցի, որ հոգեբուժական հաստատութիւններու մէջ գտնուող մարդիկ, որոնք կը տեսնեն կամ կը լսեն բաներ, որոնք «չկան», իտորքին մէջ պարզապէս կը տեսնեն ներուժը: որոնք ընդհանրապէս տակաւին «չօշափելի» չեն մեծամասնութեան մը համար:»

«Այս անհատներուն գլխաւոր հարցը այն է. որ անոնք չեն կրնար անդրադառնալ, որ իրենց մարդկային կարծեմը պարզապէս անսովոր է: Հետեւաբար կը կարծեն, որ ուրիշները բոլորն ալ տարօրինակ են տարբեր են, չեն բաժնորդ իրենց զգացումները եւ կը բանտարկուին վախի մէջ:»

Հեղինակին այս մօտեցումը կը միանայ այն կարծիքին, ըստ որուն, մտային իրականութիւնները եւ հոգեկան հիւանդութիւնները ծնունդն են դարաշրջանին եւ մարդկային ընկերութեան: Իբր մը առաջ ոգիներու մասին խօսող կրնար «իենթ» նկատուիլ, մինչ այսօր «գիտութիւնը» ինչ կ'ընդունին ոգեկան երեւոյթներու գոյութիւնը եւ կը փորձէ գանոնք ուսումնասիրել: Այս իրողութիւնը նաեւ խօսուած է միշտ մտքով հասկնալ փորձելու եւ կեանքի իրականութեան վախճալու մարդկային «սովորութեան» մասին:

ՄՏՔԵՐԸ ՆԵՐՈՒԺ ԵՆ

Մարմնի շղային դրութիւնը ելեկտրական ալիքներու փոխադրամիջոց մըն է, որ կը կարգաւորէ մեր շունչը, սրտի զարկներուն եւ այլ դրութիւններու կշռոյթը: Ինչպէս գիտութիւնը հաստատած է, ելեկտրական բոլոր ալիքները կը ստեղծեն ելեկտրամագնիսական ներուժի դաշտեր:

Հետեւաբար մեր մարմնին բոլոր գործունեութիւնները կ'ազդուած են անոնց

միջեւ տարբերութիւնը պարզապէս ալիքի տարողութիւնն է: այս մէկը իրականութիւն է նաեւ միտքերուն համար: Մտածումները պարզապէս ներուժեր են, որոնք ուղեղի բջիջները կը մղեն որոշ ձեւով գործելու: այս գործընթացը ծնունդ կու տայ ելեկտրական հոսանքներու:

Առաւել, դարձեալ «ըստ գիտութեան», ոչ մէկ ձեւի ներուժ իսկապէս կը կորսուի. հետեւաբար մեր մտածումներուն ստեղծած ներուժը նաեւ դուրս կու գայ մեր մարմնէն եւ կը իրանուի իր շրջապատին եւ անելի մեծ տարողութեան վրայ՝ մոլորակին (այս իրականութիւնը նաեւ կը բացատրէ հեռահաղորդակցութեան կարելիութիւնը: Այնպէս՝ ինչպէս կարելի է լոյսը կեդրոնացնել (օրինակ՝ լէյզրներու պարագային), նոյնպէս կարելի է նաեւ մտքի ներուժը կեդրոնացնել որոշ «թիրախ»ի մը վրայ):

Այստեղ հաւանաբար կը ծագի հարցում մը. եթէ մարմինը եւ միտքը պարզապէս ներուժի փոխադրամիջոցներ են, ուրեմն ուրեք ծնունդ կ'առնեն մտքերը: Գիտակցութիւնը եւ անոր զանազան մակարդակները գոյութիւն ունին այնքան, որքան գոյութիւն ունին ֆիզիքական մարմինը եւ ուղեղը: Մեր խօսակցութեան մէջ բազմաթիւ արտայայտութիւններ («ինքզինքն էս էս», «ինքզինքն ուրիշ տեղ կը գգամ») եւ այլն, ինչպէս նաեւ երազները (որոնց մեր ֆիզիքական մարմինը չի մասնակցի) ցոյց կու տան, որ կայ եւթագիտակցական մակարդակ մը, ուր մեզմէ իւրաքանչիւրը գիտէ, որ ինքը մարմին է եւ հոգի: Ըստ կրօններուն, հոգիին աղբիւրը Աստուած է կամ տիեզերքը ստեղծող բարձրագոյն ուժը: Մինչեւ օրս սակայն մտքին եւ հոգիին «ծննդավայրը» ճշդելը դուրս է մեր մտային/մտաւորական կարողութիւններէն:

ՀԻՄՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ

ԳՎԱՐՄԱՆՈՂՆԵՐ

Կան անհատներ, որոնք ուրիշներէ անելի զգայուն են ներուժի գոյութեան նկատմամբ: այսպէս, այն անձերը, որոնք կրնան իրապէս լսեցնել իրենց «սաղ», ոչ միայն շատ անելի զգայուն են եւ անելի լաւ կը զգան ներուժի գոյութիւնը եւ անոր ալիքները, այլեւ անոնք շատ անելի դիւրութեամբ կրնան ներուժը արտադրել եւ զայն ուղղել:

Գիտակցական իրենց մակարդակը փոփոխութեան ենթարկելու կարողութիւն ունեցող այս անհատները կրնան նաեւ գիտակցաբար ներուժ ստանալ այլ ապրող էակներէ, անոնց հանդիպող շարժաբանները ներուժով ըլլալ եւ ուղղել իրենց սեփական ալիքները: Անոնք այս ձեւով կրնան օգտակար ըլլալ ուրիշներու՝ հոգեկան թէ ֆիզիքական ցանց բուժելու համար:

ՆԵՐՈՒԺԻ ՆԵՐՎԱԾՆԱԿՈՒՄ՝ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՀՄԱՐ

Ներուժի դաշտին մէջ ամէնէն փոքր փոփոխութիւնը կը իսնկարէ իր շուրջ գտնուող ներուժի այլ դաշտեր: որոնք իրենց կարգին նոյն ազդեցութիւնը կ'ունենան: Մարդկային ներուժի դրութեան մէջ ներդաշնակութիւնը իսնկարող փոփոխութիւնը ծնունդ կու տայ հիւանդութեան: հետեւաբար այդ ներդաշնակութեան վերահաստատումով է, որ կարելի է յարիւրել ախտի մը:

Իւրաքանչիւր ապրող բէլը իր իւրաքանչիւր ալիքը ունի: նոյնն է պարզապէս մարմնի բէլներուն: անոնք կը ստանան եւ կ'արտադրեն բարձր ալիքի ներուժ: Ուսումնասիրութիւններ ցոյց տուած են, որ այդ ալիքներուն մէջ իսնկարումները կամ հաւասարակշռութեան կորուստը կապուած է հիւանդութիւններու, բորբոքումներու եւ արկածներու:

Մարդկային ներուժի գոյութիւնը եւ անոր ուժականութիւնը յաճախ անըմբռնելի կը թուի ըլլալ զուտ մտքին, սակայն մարդը ունի իր մէջ անոնց գիտակցութիւնը: այդ իրականութեան խոր ընդունումով է, որ ներուժը կը դառնայ ապրում: Այդ գիտակցուած ապրումն է, որ կը պայմանաւորէ ներուժի զանազան արտայայտութիւնները, ինչպէս նաեւ՝ անոնց ուղղումը եւ ներդաշնակումը:

Դապրասպից Թ. Ա.

«ԱՉՂԱԿ»Ի ՄԵՋ ԾԱՆՈՒԹՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազդակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը նմանապէս ծանուցումներու բաժանմունքը հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ, ՄԻՆՉԵՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԺԱՄԵ 5:

ՄԱՃԱԶԳՆԵՐԸ Բացառութիւն են: Մահազո կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ գայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

ՀԱՄԱԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՍՅԵՆ

HAMPIG SASSOUNIAN C - 88440
CSP - L.A.C. D -5- 232 44750
60-TH ST. WEST LANCASTER, CA, 93536
USA

ՕՐԱՏԵՏՐ

ՀԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐ

ԸՆՈՒՏԵՍԻԼ

◆ **ՍՐԻՒՄ 3** (Ըսփաս, Ասփիր / Տիւն, Սոսերո, Մրայլէս 2001, Սէնթ Էլի, Կայարսի, Լաս Սալինաս) - Նոյնամուտ 1 եւ 2 ֆիլմերուն կրկնութիւնը, տարբեր տեսարաններով:

◆ **ԿԱԼԱՔՍԻ ԲՈՒԼՄԹ** (Փյանցեթ / Աարամ, Ջոն, Թրիֆոլի, Բոնորոտ) - Արտերկրային Էալներ «Կայարսի Բուլմթ» խումբը կը փոխադրեն անջրպետ, որպէսզի օգտուին անոնց փորձառութենէն, «չար» երուն դէմ իրենց պատերազմին ընթացքին:

◆ **ԵԱՄԲԵՐՍ ԻՄԵՅՏ** (Էլիթ, Կայարսի, Լաս Սալինաս, Մրայլէս 2001) - Ֆիլմին հիւրը կը դառնայ աղջկան մը շուրջ, որ երկու կեանք կ'ապրի, երկու տարբեր ժամանակներու մէջ:

◆ **ՄԻ, ՄԱՅՅՆԵԼՔ ԷՆՏ ԱՅՐԻՆ** (Ըսփաս, Ասփիր/Սոֆի, Տիւն, Սոսերո, Էլիթ, Մրայլէս 2001, Սէնթ Էլի, Կայարսի, Լաս Սալինաս, Արլանթիս, Մրայլէթ) - Կոկնակի անհատականութիւն ունեցող հոգեկան հիւանդ մը՝ Շիւ Բերի, «կրկնակիօրէն» կը սիրահարի ճոյն աղջկանը...

◆ **ՏԵՎԵԼՏԻՔՅԵՐՔ** (Փյանցեթ / Աարամ, Ջոն, Քասիթ, Փլագ, Թրիֆոլի, Բոնորոտ, Տրիուէլ) - Նախկին գործարար մը ըջնասի բանակին մօտ գերի իյնալէ ետք կը դառնայ «կէտիէթըր» եւ աղ ճանքով կը փորձէ իր վիճակը լուծել:

◆ **ԿՐԼԻՆՆԹՐԱՓՅՐՔՏ** (Ասփիր / Սոսերո, Սէնթ Էլի) - Ուիլհոնա Ռայտըր փոխադրուած է իր քրոջ տարածքը մը եւ ասէն ճիգ ի գործ կը դնէ բուժուելով հոգեկան ճգնաժամէն զուտ հասարակ:

◆ **ԱՅՏԻՒՄՏ ԱՅՏ ԱՅՏԻՐԱԼ** (Ըսփաս, Կայարսի, Մրայլէթ) - Բուլի (Քիւ Գեյնզել) իր ամուսնոյն մահէն ետք, կ'որոշէ իր «հազար» կեանքէն հրաժարուի եւ զակին հետ հաստատուի Ասիայի:

◆ **ԹԱՅԹԵՆԻՔ** (Փյանցեթ / Աարամ, Ջոն, Բոնորոտ, Տրիուէլ) - Նոյնամուտ շարժանկարի սեփականութենէն ետք, «Թայթենիք» կը փորձէ «ընկողմի» նաեւ կեանքի գծակարծիք մէջ:

◆ **ԹԻԻԻՂԻԿ ԱՆՍՅՏ** (Փյանցեթ / Աարամ, Ջոն, Թրիֆոլի, Բոնորոտ) - Առաջինն տարբերակը, օդանախ առեւտրային, իրարանցում եւ ան ու սարսափ:

◆ **ՍՈՒՓԵՐ ՍՈՒՍԻՐ** (Փյանցեթ / Աարամ, Ջոն) - Բողոքարկարներին չունեցող աղջիկ մը դպրոցին մէջ կը սանձակցի գեղեցկութեան մրցումին, պարզապէս փաստելու համար, որ «սոփոր սթար» մըն է:

◆ **ԷՆԿԻՆԿ ԱՓ** (Ըսփաս, Ասփիր / Սոֆի, Տիւն, Մրայլէս 2001) - Երեք քոյրեր երկար բացակայութենէ ետք կը հաւաքուին իրենց ծերացած հօր շուրջ:

◆ **ՌԻՓԵՐՆԻ ՌՈՒՄԻ** (Փյանցեթ / Աարամ, Ջոն, Բոնորոտ, Տրիուէլ) - Պոպ այս անգամ կը սիրահարուի իր սանձակցի տիկնոջ սիրող «փոխ ատած» կրէյսին:

◆ **ՀԻՄԱԿԱՅԻԼ ԱՆՏԱՆՍՏԵՐՆԵՐ ԸՆԹ** (Փյանցեթ / Աարամ, Քասիթ, Բոնորոտ) - «Մեր» լեռնագնաց մը Հիւսայիան լեռներուն վրայ կը մրցի ճոյն ապարէզը ընդգրկած երիտասարդներու հետ: Գեղեցիկ տեսարաններ:

◆ **ՊԻՆԿԻՆԿ ԱՌԻՓ ՏԵՏ** (Ասփիր / Սոսերո, Լաս Սալինաս) - Մարտին Սթրայթը կը ներկայացնէ անմիջական բուժօգնող մը, որուն «գործը անպակաս» է... բուժօգնողին դերը ստանձնած է Նիքոլա Բէլէն:

◆ **ՏԵՏԵՐ** (Ասփիր / Տիւն, Սոսերո) - Խման լրագրող մը (Սանտա Պոլոն), դատարանին կողմէ կը դատաւարտուի «28 օր» բանտարկութեան, «խման» երեսու քուտարանին մը մէջ:

◆ **ՄԻՆԻՔ ԵՒ ԱՅՏ ԱՅՏ ԱՅՏ** (Ասփիր / Սոսերո, Լաս Սալինաս) - Իրական կեանքէ անտուած այս պատմութիւնը կը ներկայացնէ ջութակի ուսուցչուհի մը (Մերիլ Սթրիթ), որ ասէն աշխատանք կը սանձ ջութակի դաստանդութիւնը կիրարկելու Հարլէնի «ժողովրդային» դպրոցներէն մէկուն մէջ:

◆ **ԷՐԻՆ ՊՐՈՔՈՒՄԻՏ** (Ըսփաս, Ասփիր / Սոֆի, Տիւն, Կայարսի, Մրայլէս 2001, Լաս Սալինաս) - Հակառակ բազմաթիւ անձնական խնդիրներուն, Էրին Պրոքոփը կը փորձէ սրբաբեր արդարադատութեան գրասենեակներու գործընկեր:

ԹԷ. ԷԼ.
7:30 - Արաբերէն լուրեր
8:00 - Եւրոմիտուզ
8:30 - Կենդանի գծանկար
9:00 - Սուպիլի
11:20 - Աստղեր
11:30 - Արաբերէն լուրեր
12:00 - Արաբ. ֆիլմաւար
13:00 - Վաւերագրական
13:30 - Տունիա Հէյթ
14:30 - Արաբերէն լուրեր
15:00 - Բիլիսի
16:00 - Տեղ. յարապակի
17:00 - Կենդանի գծանկար
17:30 - Առողջապահական
18:00 - Տը Պոլտ Էւտ Տը Պիտրֆֆուլ
18:30 - Խալ
19:00 - Վաւերագրական
19:30 - Արաբերէն Լուրեր
20:00 - Թոք Ռիլ
20:30 - Տեղ. ֆիլմաւար
21:30 - Բաղաւար. յարապակի
22:30 - Պէթ Սեյլլըրլ
«Միտտանի մըրտըրլ»
23:30 - Լուրեր
00:00 - Վաւերագրական

ԼՄ. ԹԻ. ՎԻ.
7:15 - Շուֆ Ռու Իշթիլի
7:30 - Թէլէ Մարթն
9:30 - Սի. Էւ. Էւ. ի լուրեր
10:00 - Մորիթ Թի. Վի. Շուֆինկ
10:30 - Ռու Թրնաս
11:00 - Մորիթ Թի. Վի. Շուֆինկ
11:15 - Թիլթ Պէնթ
12:15 - Մորիթ Թի. Վի. Շուֆինկ
12:30 - Էւ. Էլ. Շի.
13:30 - Մորիթ Թի. Վի. Շուֆինկ
13:45 - Շուֆ Ռու Իշթիլի
14:00 - Թէ. Էֆ. Ու լուրեր
14:45 - Սի. Էւ. Էւ. ի լուրեր
15:15 - Աղանի Աղանի
16:15 - Բի. Է. Թի.
16:45 - Միլի Սթիստի
17:30 - Էւ. Թի. Վի. Ափորթ
17:45 - Տը Սեյլլըրլ <Էլըն>

18:45 - Բիլմաւար
20:00 - Արաբերէն լուրեր
20:30 - Խալիլ Մասնա
22:00 - Թաիթիթ
23:00 - Էւ. Թի. Վի. Ափորթ
23:15 - Աւ. երկար ժայ. «Շրլթթ <Նոլմ ին Նիւ Եորթ»

Ե. Պ. Է. Ե.
15:00 - Լուրեր
15:15 - Մարդական
17:00 - Իլիէ
18:00 - Վաւերագրական
19:00 - Ալ Սահա
20:00 - Լուրեր
20:30 - Թոք Շօ
22:30 - Լուրեր
23:15 - Ափորթ

Ե. Է. Է. Է.
7:00 - Սի. Էւ. Էւ. ի լուրեր
7:30 - Մանի Ուլթ
8:00 - Սի. Էւ. Էւ. ի լուրեր
8:30 - Մա ըլար իլա Հայֆա
9:00 - Փրոկրամ Սոն ընկանկիթ
10:00 - Ուրլլտ Պիլմն Տիւ Ուլթ
10:30 - Նաւարթու Սալտ
13:30 - Սի. Էւ. Էւ. ի լուրեր
14:00 - Էսթրելիթ
15:00 - Իլիէ Ինֆօ
15:15 - Մէթիթ. ֆիլմ
16:30 - Էմիլի Սիորթ Շօ
17:00 - Բի. Է. Ու Էլէ
18:00 - Մորէլիա
19:00 - Ըլթա Ռու Հայպար
20:00 - Արաբերէն լուրեր
20:30 - Ալ Սահար
21:30 - Բուլետ
00:00 - Աւ. երկար ժայ. «Էքսէլիթ Տորու 11»

ՄՈՒՍՈՒՔՊԱԼ.
7:00 - Ալաւ Ալ Սալաի
13:00 - Իլիէ Ինֆօ
13:15 - Տալաս
14:00 - Արաբական ֆիլմաւար
15:00 - Արաբերէն լուրեր
15:30 - Մարդական
18:30 - Ծանկիթ Խու Վիտուլ
19:00 - Միլթ Շօ
19:58 - Ծաւաիլտ Մըն Ալաիլիա
20:00 - Արաբերէն լուրեր
20:30 - Ռուսուլ
Մուրաւարիա
20:35 - Սիլթ Ուրնֆաթաիլթ
23:00 - Աւ. երկար ժայական

ՇԷՄԱՏԵՆ
ՇԵՄԱՏԵՆ
07:00 - Հայրեր
07:20 - Հեռուստատեսիայ «Չեկիմիա Գոնյալազ»
08:10 - Հայրերու տներ
08:20 - Մանուկ կրթակ
08:30 - Չիմանալ հրաշք
09:00 - «Հալաուսագրի շրջադարձ»
10:40 - Բարի սխառուակ
11:00 - Հայրեր
11:20 - Թուլիթուն
15:00 - Հայրեր
15:20 - ... Մինչեւ 17
16:00 - Հեռուստատեսիայ «Չեկիմիա Գոնյալազ»
17:00 - Հէյց սպանէս
17:10 - «Հանուլ սանթարթ (նոյն ժամին արքանեակային հետաքննարկումը» 17:10 կէս գիշերային ձեւարկաց)
17:45 - Գլ. Սալիլարիլ եւ «Մուկուայի վիթաիուայները» Երեսուսուլ
18:25 - Արտակարգ սպիթ
18:35 - Տուն- տունիկ
19:00 - Հայրեր
19:40 - «Կառավարի»
21:40 - Հայրեր
22:00 - Կէս գիշերային ձեւարկաց
23:00 - Թուլիթուն

ԲԱՐՈՉԶԱԿԱՆ
ՅԱՆՆՆԱԽՈՒՄԻ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԲԱՆՔԻ
103ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԳԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ
ԵՒ ՍԼԱՅՏՆԵՐՈՒ
ՅՈՒՅԱԳՐՈՒԹԻՆ

Հովանաւորութեամբ
Հ.Ս.Ը.Ս. ՊՈՒՐԵ ՀԱՍՈՒՏԻ
ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Նախագահութեամբ
ԳԵՐՇ. ՏԵՐ ԳԵՂԱՄ ԵՊՍ. ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ
(Բարեջան առաջնորդ Լիբանանի Հայոց)
Բանախօս
ԸՆԿ. ՀՐԱՉ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

● ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Տեղի կ'ունենայ Հինգշաբթի, 27 Յուլիս 2000, երեկոյեան ժամը 8:00ին, Ազգ. Լեռու եւ Սոֆիա Յակոբեան քոլեճի շրջափակէն ներս:

ՄՈՒՏ-ԲԸ Ա.ՁԱՍ - ՀՐԱԻԵՐ

al-mashrek
INSURANCE & REINSURANCE S.A.L.

Պուրճ Համուտի մասնաճիւղի հեռաձայնի թիւերն են.
(01)258228 – (01)268808
Fax: (01) 258223

ASHJIAN TOURS

● Նաւով բացառիկ շրջապոյտ 9ԵՆ 16 Սեպտեմբեր, դէպի Կիպրոս, Արեւը եւ յունական կղզիներ: Գեղատիկ ընթացքին: 380 տոլարէն սկսեալ:
● Սի Սոնաթ Ուրֆայի հեռուստատեսիոն 85ամեակի առիթով, Հայաստան շրջապոյտը, 11ԵՆ 25 Օգոստոս: Գին՝ 800 տոլար:

Ընտանայն 01-261177, 01-240654 եւ 03-233978:

ԱՂԱՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՀԱՍ.

◆ SONY
◆ TOSHIBA
◆ PANASONIC
◆ SHARP
◆ PHILIPS
◆ SAMSUNG
◆ PIONEER
◆ MEC

◆ GENERAL ELECTRIC
◆ WHITE WESTINGHOUSE
◆ KELVINATOR
◆ HOOVER
◆ BOSCH
◆ MOULINEX
◆ BRAUN
◆ MIELE

ԻՆԿՎԱՆՆԱՏՂԵՐԸ

◆ **ԽՈՅ** (21 Մարտէն 20 Ապրիլ)
Խանգալաւորութեամբ ետուն է օրը. ուրեմն օգտուեցէ՛ք լաւ արամադրութիւն սանձող հոր պայմաններէն եւ կուտարեցէ՛ք ամէն կարգի ու տեսակի աշխատանքներ:

◆ **ՅՈՒԼ** (21 Ապրիլէն 21 Մայիս)
Չի կարողանալ անտարբեր իր գերազանցելու ուրիշներէն, դուք պիտի հաստատէ՛ք այս անտարբերութիւնը բայց գայն մի՛ սպասէ՛ք շուրջընկերներէն:

◆ **ԵՐԿՈՒՐԵԱԿ** (22 Մայիսէն 21 Յունիս)
Սիրային հարցերը պիտի գրասեն ձեր օրունք գլխաւոր բաժնի: Ուրախ է՛ք, ոգեւորուած պիտի սպրիք բաւ ձեր նաշակին ու խառնուածքին:

◆ **ԽԵՑԳԵՏԻՆ** (22 Յունիսէն 23 Յուլիս)
Ձանկ մի՛ խնայէ՛ք անարեւելու ձեր սկսած բոլոր աշխատանքները: Արդէն յեանազան մեծեր բրած է՛ք գործերը իրարու վրայ մի՛ բարդէ՛ք:

◆ **ԱՌԻՒՄ** (24 Յուլիսէն 23 Օգոստոս)
Կը սիրէ՛ք վերջ մը դնել ձեր անհատական յարաբերութեան մասին: Զգուշ եղէ՛ք:

◆ **ԿՈՅՍ** (24 Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր)
Յետաճեցէ՛ք անգափախութիւն մը: ուշադիր եղէ՛ք ձեր գործունէութեանը: Հեռու մնացէ՛ք շատախօս եւ ժամանակ գողցող մարդիկը: Շարունակեցէ՛ք անարեւել կիսատ մնացած գործերը:

◆ **ԿՇԻՌՔ** (24 Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր)
Հեանեցէ՛ք ձեր գործունէութեան ընթացքին, դատաւորեցէ՛ք ամէն կարգ, որպէսզի ժամանակ չախի՛ք այլ գործեր պիտուութեամբ իրագործելու:

◆ **ԿԱՐԻՃ** (24 Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր)
Ունի՛ք եղիմակութիւն՝ որիցներուն վրայ ազդելու: Մնացէ՛ք նոյն արամադրութեամբ, որպէսզի ուրիշներուն հետ ձեր կապը ունենայ յաջող կէլ:

◆ **ԱՂԵՂՆԱԻՈՐ** (24 Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր)
Կարգ մը անպատեհ երեւոյթներ պիտի խանգարեն ձեր որոշումները, բայց իմաստութիւնը պիտի ունենա՛ր սպասելու խոնհեմութեամբ, որպէսզի կարենա՛ք որոշել ձեր ուղիքը:

◆ **ԱՅԾԵՂԶԻՒՐ** (22 Դեկտեմբերէն 20 Յունուար)
Կարգ մը անպատեհ երեւոյթներ պիտի խանգարեն ձեր որոշումները, բայց իմաստութիւնը պիտի ունենա՛ր սպասելու խոնհեմութեամբ, որպէսզի կարենա՛ք որոշել ձեր ուղիքը:

◆ **ԴՈՎԱՆՈՅՇ** (21 Յունուարէն 19 Փետրուար)
Հեանա՛րբաւեր է՛ք այսօր կ'ունի՛ք ներկայ ըլլալ կարգ մը ձեռնարկներու, ցուցանակներու: Այսպիսով ձեր օրը պիտի անցնի օգտակար եւ հաճելի:

◆ **ԶՈՒԿ** (20 Փետրուարէն 20 Մարտ)
Օրը յարմար է ասպարէզի մը յատուկ աշխատանքներուն վարձուութիւնը կատարելու կամ սերտելու կարգ մը գիտելիքներ: Զարգացուցէ՛ք ձեր մտային պաշարը:

ԿԵՆՈՒԻՐԵՆ

● Ռուրէն Գարայեանի մահուան առիթով, փոխան ծաղկեպսակի Ս. Է. Մանկանց եկեղեցույ եղած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները -
Էմիլ Սայէլ 10,000 լ.ո., Ճորճ Սարգսեան 10,000 լ.ո., Տէր Մելքոնեան ընտ. 40,000 լ.ո., Ներսէս Հարսեան 15,000 լ.ո. եւ Ալիս Հարսեան 15,000 լ.ո.:

● Վարդուհի Դաւիթեանի մահուան առիթով, փոխան ծաղկեպսակի Ս. Է. Մանկանց եկեղեցույ եղած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները -
Տէր եւ տիկին Րաֆֆի Չուլամեան 5,000 լ.ո., տիկին Անահիտ Ապաճեան 10,000 լ.ո., տէր եւ տիկին Յովհաննէս Պիրիճեան 10,000 լ.ո., օրդ. Գայիանէ Մաճառեան 5,000 լ.ո., Տօներեան ընտ. 20,000 լ.ո., տէր եւ տիկին Րաֆֆի Զէօշկերեան 20,000 լ.ո., տիկին Նոյեմի Գապայեան 5,000 լ.ո., տիկին Եւա Գազանճեան 10,000 լ.ո., տէր եւ տիկին Յարութիւն Մոսկոֆեան 5,000 լ.ո., Սթիւ Տէր Կարապետեան 10,000 լ.ո., տիկին Յասմիկ Յակոբեան 10,000 լ.ո., տէր եւ տիկին Անթուան Ժայր. 20,000 լ.ո., օրդ. Թամար Սարաֆեան 10,000 լ.ո., Էլի Սարաֆեան ընտ. 10,000 լ.ո., Աւետիս Պոհրդալեան 15,000 լ.ո., Սարգիս Եորդանճեան 10,000 լ.ո., Մանկասարեան ընտ. 10\$, տէր եւ տիկին Յակոբ Ճումպուշեան 10\$, տէր եւ տիկին Ճորճ Զէնեան 30,000 լ.ո., տէր եւ տիկին Կարպիս Էլմազեան 20,000 լ.ո. եւ տէր եւ տիկին Վարդգէս Սարդեան 10\$:

Khabbaz-Orient Plus
Travel & Tourism
VARNA
Bangalore 3*lux villas
\$330 \$395

8 days. Airplane ticket, accommodation, transport, free insurance worth 22\$, free discount card for Varna, guides
Ticketing-Boat trip to Cyprus & Greece 380\$
Cyprus 240\$-Moskovo & St. Petersburg 885\$
Rhodos 385\$-Yalta 475\$-Romania 495\$

(01) 900598, (01) 896271
(03)256254, (03)843358
www.orientplus.com

ՈՒՐԶԱՊՏՈՅՑ ԸՆՈՒՍԱՍԱՐՏԻ ԾԵՄԱԿԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ՇՐՋԱՊՏՈՅՑ - ՈՒՐԱԿԱԿԱՑՈՒԹԻՆ
ՂԵՊԻ
ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ՂԱՐԱԲԱՂ
ՆԱԽԱՉԵՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍՓԻՌՈՔԻ ՈՒՐԶԱՅԻ
ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՆՆԵՐՈՒՆ

14 օր լրի պտոյտներով առաջին կարգի «Դուին» հիւրանոց, օդանախ տոմսակ մուտքի վրայով, պտոյտներու լրի ծախսերով սակ մէկ անձի 800\$:
Վճարման յատուկ դիւրութիւններու համար կը խնդրուի արձանագրուիլ մինչեւ 30 Յուլիս 15:
Արձանագրութեան համար դիմել վարչութեան ատենապետ տոքթ. Սկրտիչ Գեորգեանի. հեռ. 03/207153, fax 01/281221.

Կամ անձամբ ներկայանալ միութեան տունը, դեղարան Գրիգորեանի դիմաց, «Արմենիա» պողոտայի, Գործըջաբի եւ Հինգշաբթի երեկոները ժամը 8:00էն ետք:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

W

White-Westinghouse

THERE'S EXTRA VALUE IN WHAT YOU CHOOSE.

UNILEC S.A.L.
EXCLUSIVE DISTRIBUTORS

« ԵՐԵՍՈՒՆ ԱՐԾԱԹՈՎ »

Շարունակում Ա. Էջևե

Որքան այ բարոյականորեն գիտութիւնը յիշեցուցած է մարդուն բարոյական արժեքներուն պարտաւորութիւնը, մարդը մնացած է տեղ-տեղ միեւնոյն անբարոյ արարածը, դաւաճանութեամբ, եւ մասամբ նորին:

Ինչու՞ այս մտածումները այս օրերուն: Արդեւեւ այգովին հրաւիրում ենք կատարելու մեր պայքարն ու հայրենասիրական պարտականութիւնը հանդէպ Լիբանանի. որ այս օրերուն մեզի կը յիշեցնէ մեր մարդկային, քաղաքացիական, ազգային թէ հայեցի պարտականութիւնը:

Կարիք կա՞յ արդեօք յիշեցնելու հայ քաղաքացիներուն, թէ քանի մը շաբաթ ետք պարտաւոր են կատարելու քաղաքացիական իրենց պարտականութիւնը, երեւի փոխանակում ընտրութեան առիթով: Մեր տալիքը բուէ մըն է, ՉԱՅՆ մը, ըսելով համար «այո» կամ «ոչ»ը, ընտրութեան ցանկերուն վրայ արձանագրուած անուններուն, Իսկ մենք, իբրեւ Լիբանանի հայ համայնք, խղճի պարտք մը ունինք կատարելիք. միասնակա՞մ ձևով մտով ներկայանալ ընտրութեանը, բաց ձևակա՞տով մասնակցելու եւ մեր «այո»ն ըսելով ԱՉԳԻՆ որոշած թեկնածուին: Եթէ մեր պարտականութիւնը կատարենք խըճի անհնայն խաղաղութեամբ, յաղթանակը ապահով կ'ըլլայ: Եթէ յուրաներ գտնուին մեր մէջ ու հրապուրին «Երեսուն արծաթով», այն ատեն կորսնցուցած կ'ըլլանք եւ պատիւ, եւ փառք:

Հեռու մեզի մասնակցութիւն: Այսօր մեզ հրապուրող փարիսէզներ կան մեր շուրջը, որոնք մեր աչքերուն կը ցոյցանեն 100 տոյար. իբրեւ կաշառք կամ զիջողի առեւտուր: Հարիր տոյարը պիտի առնէ՞ հայ մարդը, պատրուակելով թէ տնտեսական տագնապ ու անգործութիւն կա՞յ...

Ենթադրենք որ ստացանք ՉԱՅՆԻ մը փոխարէն գումար մը, արդեօք վերջ կը գտնուին տնտեսական տագնապները, անգործութեան մղձաւանջը եւ այլ հարցեր: Երբեք... Հարկ է մտածել այս մասին ու ժամանակակա՞տ, որտե՞ս մը համար ծախսուելիք է կամուտը չնկատել շահ, այլ պարզապէս արհամարհել, որ մեր նուիրողին ցոյց տալով հայկական արժանապատուութիւնը, որ տալիքն է մտնցած արծաթը բարոյական չափանիշները, ու յաղթանակներուն ապացոյցը չի գտնուիր դրամին ուժին մէջ:

Վերջին հաշուով հայկական կեցուածք բուռն չափանիշ մը ունինք մեր ձեռքին: Եւ այն բարոյական հարցը տուրիւնը կարելի է համեմատել քանի մը տոյարի հետ:

Եթէ 21րդ դարը ռոք կոխած ենք, եթէ գիտութիւնը արագաւոր կ'արշաւէ, այն չի նշանակեր թէ հայու հոգիին հաշուոյն սակարկութիւններու պետք է նստիլ դրամատէրներու դաւադրութեան դիմաց: Եթէ հայը ինքզինք գերադաս կը նկատէ քրիստոնէս աշխարհին դիմաց, իբրեւ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԻՆ քրիստոնէութիւնը ընդունած ԱՌԱՋԻՆ ԱՉԳ, հետեւաբար հարկ է ցոյց տալ իր առաջնահերթութիւնը իբրեւ քրիստոնէութեան դասը լաւ սերտում ու սրբութեամբ ձողովորէ: Հետեւաբար...

Հետեւաբար հարկ է ցոյց տալ իբրեւ անհատական հասարակականութեան, ընտրական մեքենան բանեցնող բոլոր «մեքենագէտ» վարպետներուն, թէ հայը պատիւ ու արժանապատուութիւն չի ծախել «Երեսուն արծաթ» համար, որովհետեւ հայը ինքնապաշտ չի կրնար ըլլալ:

Իրաքանչիւր հայ կրնայ իտկալ նաեւ այն միւս իրականութեան մասին, թէ երբ հայը կարիք ունենայ օգնութեան, դրամական կամ այլ կարգի օժանդակութեան, ան ունի բարեւիտական ձեռք երկարող հիմնարկներ, ան իր ցաւերը իր ձեռքերով անձերով պարտականութիւնը ստանձնած է վաղուց: Գրաստութիւնները չեն կորնար շլացնել հայուն սեւ աչքերը շողողուն խոստումներով, «թողի՛ք հատուցումներով», որովհետեւ հայուն հոգեկան հզորութիւնը դարձեւ ԹԱՅՆՈՒՆՆԵՐ ԱՉԳԻՆ:

այն տրամադրութեան ետ դարձ չկայ: Այլ որ ահանջ ունի թող լսէ...

ՔԵՄՓ ՏԵՅՎԻՏԻ ...

Շարունակում Ա. Էջևե

Պաղեստինցի գաղթականները մտահոգ են, որովհետեւ կարգ մը աղբիւրներ հաղորդած են, որ Արաֆատը Բուրայէի կողմէ անաշարիւղութեամբ մեծ գումարի մը դիմաց պիտի վիճի եւ պիտի հրամարի պաղեստինցի գաղթականներուն վերադարձի իրաւունքին:

Միւս կողմէ, պաղեստինեան իսլամական կրօնական խորհուրդը մը երէկ հրահանգեց, որ պաղեստինցի պատուիրակները վերադառնան Քէմփ Տէյվիտին եւ Ժիհաւ (արբանյան պատերազմի) յայտարարեն Բուրայէի դէմ: Իսլամական խորհուրդը, որ կը համախմբէ հարիւրաւոր կրօնաւորներ ֆաթուա (կրօնական հրամանագիր) մը հրապարակեց պաղեստինցի պատուիրակներէն պահանջելով հողային վիճու՞մ չկատարել:

ՄԱՅՐԱՅԵՂԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՆՆԵՐ ՍՊԱՆՆԵՆ ԳԼԱՐԱՔԸ

Բուրայէի ռատիկականութիւնը քննութիւն բացած է աշակողմեան ծայրայեղականներու մասին, որոնք հրապարակաւ սպառնացած են սպաննել Պարաքն ու Արաֆատը: Ռատիկականութեան բանբերը ըսաւ, որ արգիլուած Քալի կուսակցութեան նախկին անդամներ սպառնալիքներ ուղղած են Պարաքն եւ Արաֆատի: Քալի անդամներ պատուիրակներու յայտագիրի մը ընթացքին ըսած էին, որ Պարաք պատասխանատու պիտի նկատուի եւ իբրեւ գին իր կէտքը պիտի վճարէ, եթէ Այսրորդականի իրական ընկերակցութեան վարչերը պարպուին: Հինգ տարի առաջ, հրեայ ծայրայեղական մը սպաննած էր վարչապետ Իցիպ Ռապիւնը՝ պաղեստինցիներուն հետ խաղաղութեան գործընթացին պատճառով:

Միւս կողմէ, նախկին վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին քննադատեց Պարաքը դիտել տալով, որ ան շատ քան կը վիճի պաղեստինցիներուն: Նեթանիահու ըսաւ, որ ինք կը խօսի իբրեւ մտահոգ քաղաքացի մը: Ան աւելցուց, որ Պարաք բոլոր կարմիր գիծերը անցած է Քէմփ Տէյվիտի բանակցութիւններուն:

ՍԵՒՆՏԱԿԱՆ ԱՐԱԲԻՍ Կը պահանջէ, որ Քէմփ Տէյվիտի վեհաժողովին պահպանուին արաբական բոլոր իրաւունքները: Ռիտա կ'ըսէ, որ Իսրայէլ չ'ուզէ արդար ու ամբողջական խաղաղութիւն մը հաստատել Միջին Արեւելքի մէջ:

ՌԻՍԻՆԻ նախագահ Մոհամէտ Խաթմի ըսաւ, որ Միջին Արեւելքի խաղաղութեան բանակցութիւնները կը յաջողին այն ատեն, երբ լուծում ապահովեն Երուսաղէմի, գաղթականներուն եւ պաղեստինեան այլ հարցերու:

ԽՈՐՀՐԳԱՐԱՆԸ ՎԱԻԵՐԱՅՈՒՅ...

Շարունակում Ա. Էջևե

Երեսփոխան Այի Սալիլ «Տաշախուզ» Հնչեցուց, որովհետեւ պետութիւնը Լիբանանի նուիրատու երկիրներու խորհրդատուութիւնը անկախ հարաւի բարգաւաճման ու վերականգնումի ծրագրերն են չ'սկսած:

Երեսփոխան Իպրահիմ Պայան ըսաւ, որ կառավարութիւնը խարխափուած է Լիբանանի վերածնունդի եւ շփոթի մատուցած է: Ան հարց տուաւ, որ ի՞նչ աշխատանք տարած է լուծելու երկրորդ օրո՞ծական, կըրթական եւ առողջապահական մարզերու հարցերը:

Երեսփոխան Թալալ Մուրապի գորակցութիւնը յայտնեց հարաւի համար ներկայացուած պահանջներուն եւ քննադատեց Արաքն արգելադրելու ծրագրը: Զարպ պահանջեց, որ խորհրդարանը իր լիազօրութեան ժամանակաշրջանին վերջին այս լիազօրութեան արձանագրէ, թէ կը մերժէ պատահածը, եւ կառավարութեան կեցուածքը լուսարանող պաշտօնական յայտարարութիւն պահանջէ:

Խորհրդարանի նախագահ Պրորի միջամտեց, ըսելով. «Սկզբունքով իրաւունք ունիք, եւ խորհրդարանին նախագահութիւնը գարմանայի կը նկատուի, որ եւ լիբանանցի իրաւունք ունենայ երկրին մեկնելու իրաւունքը»:

Զարպ պնդեց, որ վարչապետ շուր յայտարարութիւն կատարէ այս հարցին շուրջ: Պահանջը երկրորդեցին երեսփոխաններ Պարաքն Պուլէյ Քաճաբ, որ զարգացող իրաւունք ունի, որովհետեւ կարելի է չ'ապահովել նուիրատու երկիրներու խորհրդատուութիւնը, մասնաւորապէս արաբական կողմից:

Պրորի պահանջեց միջազգային ատենակցութիւնը ղեկավարել վնասուց հատուցում պահանջել Իսրայէլէն, որովհետեւ կարելի է չ'ապահովել նուիրատու երկիրներու խորհրդատուութիւնը, մասնաւորապէս արաբական կողմից:

Պրորի պահանջեց միջազգային ատենակցութիւնը ղեկավարել վնասուց հատուցում պահանջել Իսրայէլէն, որովհետեւ կարելի է չ'ապահովել նուիրատու երկիրներու խորհրդատուութիւնը, մասնաւորապէս արաբական կողմից:

Պրորի պահանջեց միջազգային ատենակցութիւնը ղեկավարել վնասուց հատուցում պահանջել Իսրայէլէն, որովհետեւ կարելի է չ'ապահովել նուիրատու երկիրներու խորհրդատուութիւնը, մասնաւորապէս արաբական կողմից:

Երեսփոխան Սալէ Հինջր վեր առաւ քաղաքացիներուն ղեկավարութեան պարտաւորութիւնը: Ան նաեւ նկատուի ստուաւ, որ ցարդ « առ ողջ պ ա ճ ա կ ա ն քարտ » ստացած են միայն իշխանութեան երեք պետերը:

Երեսփոխան Մոհամէտ Ապտէլ Համիտ Պայտուն ըսաւ. «Միայն մէկ ինքնուրանքուն վարչապետ կ'ընտրուի: Ան նաեւ նկատուի ստուաւ, որ ցարդ « առ ողջ պ ա ճ ա կ ա ն քարտ » ստացած են միայն իշխանութեան երեք պետերը»:

Երեսփոխան Հասան Այաուի Հարց տուաւ, թէ կառավարութիւնը ի՞նչ քաղաքացիական համար, իսկ երեսփոխան Իսապըր Զաւնէմ արձր գնահատեց հարաւային սահմանագիծի ճշգրտման առնչութեամբ իշխանութեան կեցուածքը:

Երեսփոխան Ժամիլ Շամմա ցաւ յայտնեց, որ այս խորհրդարանը կանխաւ ընդունած է, որ երեսփոխանական ընտրութիւնները պարկեշտ չ'ըլլան, ընտրական ծանուցումներուն եւ ծախսերուն առաւելագոյն գումարը ճշգրտող օրէնքի վաւերացման ուղղութեամբ միջոցով:

Երեսփոխան Սալէ Մաապ քննադատեց Ելեւմուտքի նախարար Ժորժ Գրորմը, ըսելով, որ ան պիտե՞՞նական քաղցրութեան սխալ պատկեր մը կը ներկայացնէ: «Հոս հարց կու տանք, թէ ո՞ր եւ ի՞նչ է կառավարութեան գործունէութիւնը վերահսկելու եւ գանջ հաշուետուութեան կանչելու պատասխանատու խորհրդարանին գերը», ըսաւ ան:

ՀԱՐՊ ԵՒ ԺԸՄԱՅԵՆԻ ՀԱՐՑԸ

Երեսփոխան Պուլէյ Քաճաբ զրուարտութիւնը խոսեցաւ հարաւային սահմաններուն գծով պետութեան ճիգերուն մասին, բայց կառավարութիւնը քննադատեց ազատութիւններուն հանդէպ ժխտական կեցուածքին հանդէպ, որուն արդար արտայայտութիւնը հանդիսացած է նախկին նախագահ Իսապըր Զաւնէմի արձանագրութեան մասին, որ լիազօրութեան ժամանակաշրջանին վերջին այս լիազօրութեան արձանագրէ, թէ կը մերժէ պատահածը, եւ կառավարութեան կեցուածքը լուսարանող պաշտօնական յայտարարութիւն պահանջէ:

Խորհրդարանի նախագահ Պրորի միջամտեց, ըսելով. «Սկզբունքով իրաւունք ունիք, եւ խորհրդարանին նախագահութիւնը գարմանայի կը նկատուի, որ եւ լիբանանցի իրաւունք ունենայ երկրին մեկնելու իրաւունքը»:

Զարպ պնդեց, որ վարչապետ շուր յայտարարութիւն կատարէ այս հարցին շուրջ: Պահանջը երկրորդեցին երեսփոխաններ Պարաքն Պուլէյ Քաճաբ, որ զարգացող իրաւունք ունի, որովհետեւ կարելի է չ'ապահովել նուիրատու երկիրներու խորհրդատուութիւնը, մասնաւորապէս արաբական կողմից:

Պրորի պահանջեց միջազգային ատենակցութիւնը ղեկավարել վնասուց հատուցում պահանջել Իսրայէլէն, որովհետեւ կարելի է չ'ապահովել նուիրատու երկիրներու խորհրդատուութիւնը, մասնաւորապէս արաբական կողմից:

Երեսփոխան Սալէ Հինջր վեր առաւ քաղաքացիներուն ղեկավարութեան պարտաւորութիւնը: Ան նաեւ նկատուի ստուաւ, որ ցարդ « առ ողջ պ ա ճ ա կ ա ն քարտ » ստացած են միայն իշխանութեան երեք պետերը:

Երեսփոխան Մոհամէտ Ապտէլ Համիտ Պայտուն ըսաւ. «Միայն մէկ ինքնուրանքուն վարչապետ կ'ընտրուի: Ան նաեւ նկատուի ստուաւ, որ ցարդ « առ ողջ պ ա ճ ա կ ա ն քարտ » ստացած են միայն իշխանութեան երեք պետերը»:

Երեսփոխան Հասան Այաուի Հարց տուաւ, թէ կառավարութիւնը ի՞նչ քաղաքացիական համար, իսկ երեսփոխան Իսապըր Զաւնէմ արձր գնահատեց հարաւային սահմանագիծի ճշգրտման առնչութեամբ իշխանութեան կեցուածքը:

Երեսփոխան Ժամիլ Շամմա ցաւ յայտնեց, որ այս խորհրդարանը կանխաւ ընդունած է, որ երեսփոխանական ընտրութիւնները պարկեշտ չ'ըլլան, ընտրական ծանուցումներուն եւ ծախսերուն առաւելագոյն գումարը ճշգրտող օրէնքի վաւերացման ուղղութեամբ միջոցով:

Հուտ ըսաւ, որ եթէ այդպէս է, ապա թող վարչապետը հեռաձայնէ Ժամայիլ եւ գոր. Միջին Արեւելքի եւ քաղաքացիական վերադառնալ:

Այնուհետեւ խոսք առաւ երեսփոխան Ապտէլ Լաթիֆ Զէյն, որ ընդգծեց. «Պետութեան հարաւին տուածը հաւասար է հարաւի հայրենիքին տուածին»:

Երեսփոխան Անթուան Հատատ պահանջեց, որ յայտարարուի ղեկավարութիւնը անհետացածներուն մասին յստակ յանձնախուճարի պատրաստած տեղեկագիրը:

Վարչապետ շուր ըսաւ, որ երկէ ստացած է տեղեկագիրը եւ գանջ կարող է այդ տեղեկութիւնները:

Երեսփոխան Եասին Ժապըր ըսաւ, որ քաղաքացիական իրաւունքները կը պահպանուին արձանագրութեան ծախսերը հոգալու, եւ առաջարկեց կամ նուազեցնել այդ գումարը, կամ այլ որոշեցրել նման պարագաներուն օժանդակելու մասին օրէնք մը:

Երեսփոխան Զահէր Խաթաբ արծարծեց ապուրտ ղեկավարութիւններուն ու ընդհանուր վիճակի բարեփոխման անհրաժեշտութիւնը:

Երեսփոխան Մահմուտ Աուատ երկրորդեց նախարար Նաթիպ Միքաթիին այն յայտարարութիւնը, թէ կառավարութիւնը գոյատեւած է հանրապետութեան նախագահի ժողովրդականութեան հաշուոյն:

Երեսփոխաններու խոսքերէն ետք խորհրդարանը հարց տուաւ Զաւնէմին եւ քաղաքացիական վարչապետին վերաբերեալ իրաւունքները, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին:

Երեսփոխան Էլյուպ շուր մայիլ եւ Պրորիին յիշատուած ազատագրութեամբ արաբական սահմաններու վերաբերեալ իրաւունքները, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին:

Երեսփոխան Էլյուպ շուր մայիլ եւ Պրորիին յիշատուած ազատագրութեամբ արաբական սահմաններու վերաբերեալ իրաւունքները, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին:

Երեսփոխան Էլյուպ շուր մայիլ եւ Պրորիին յիշատուած ազատագրութեամբ արաբական սահմաններու վերաբերեալ իրաւունքները, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին:

Երեսփոխան Էլյուպ շուր մայիլ եւ Պրորիին յիշատուած ազատագրութեամբ արաբական սահմաններու վերաբերեալ իրաւունքները, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին, որոնք իրաւունքները կ'ընտրուին:

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒՆ 4621

Պատրաստեց՝ Ս. Մ. ԱՆՍՋԱՐԵԱՆ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

- ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ
1. Սարմէլի երկերէն - Թէրեզի ստորագրութիւններէն:
  2. Նեղ բացուածք - Կրոնական կանոններէն:
  3. Իմացականութիւն - Միւս:
  4. Կրկնուած ձայնաւորներ - Սերբոցոնի որդիներէն - Յատկութիւն:
  5. Կնահճոյ - Պարտիզանի գործիք:
  6. Անստոյգ - Գիշերային թռչուն:
  7. Աշխարհամարտի ճակատամարտերէն - Խաղաղութիւն մէկնոց:
  8. Յուզակցութիւն:
  9. Անուան - Իզական ստոր անուն:
  10. Մեր առաջին թարգմանիչներէն - Լեզուով մը:
  11. Իրր ղեղ գործածուող բուսական հիւթ - Լիբանանի քաղաքներէն:
- ՈՒՂԱԶԱՅԵԱՅ
1. Արօր մաքրելու գաւազան - Ընկերութեան թիւներէն:
  2. Քաջակերտի - Ճափոնական օդանավային կերութիւն մը:
  3. Այրուրենէն - Արժանի չեղող:
  4. Գոճ, յայքայ - Իզական անուն:
  5. Մէկը - Թոյլատրէլ:
  6. Փակցնելու նիւթ:
  7. Յիշատակէ՛ - Աւետիք Խոսակեանի երկերէն «... Մարտիկներ»:
  8. Թիւք - Ժամանակ (Հակ.):
  9. Առասան - Ուտիլիան ընտր անուն:
  10. Շլորտիք, ճապարանայի մէկ գործ մը թերի ընել:
  11. Աղբիւր - Զիւթ - Հաճուող բուսական հիւթ - Լիբանանի քաղաքներէն:

ԹԻՒՆ 4620

ԽԱՉԲԱՌԻՆ

ԼՈՒՇՈՒՄԸ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Ա	Ե	Ս	Կ	Վ	Ե	Պ	Պ	Մ	Մ
2	Ա	Ե	Ս	Կ	Վ	Ե	Պ	Պ	Մ	Մ
3	Ս	Կ	Վ	Ե	Պ	Պ	Մ	Մ	Մ	Մ
4	Ս	Կ	Վ							